

Afstudeeronderzoek

Fontys Hogeschool Eindhoven, Sociale Studies

Kinderen adequaat begeleiden op medisch kinderdagverblijf X

Naam student:	Helen Dirks
Studentnummer:	2222946
Klas:	5VD03
Naam onderwijsseenheid:	Fontys Hogeschool
Naam opleiding:	Sociale Studies
Profiel:	Jeugdzorgwerker
Vak:	Afstudeeronderzoek
Periode:	2
Naam begeleiders:	J. Brekelmans & P. van Zilfhout
Progresscode:	67V4J-AFOZ
Datum:	19-01-2018

Samenvatting

Gemeenten, zorgaanbieders en onderwijs zijn sinds 2015 samen verantwoordelijk voor jeugdhulp (Rijksoverheid, z.j.). Zij moeten er samen voor zorgen dat jongeren in een gezonde en veilige omgeving kunnen ontwikkelen. In dit onderzoek wordt er gekeken naar de werkvorm het medisch kinderdagverblijf van organisatie X. In dit onderzoek wordt er voor het medisch kinderdagverblijf gebruik gemaakt van de afkorting MKD. Organisatie X heeft door de nieuwe jeugdwet moeten bezuinigen. Hierdoor zijn er MKD's verdeeld over gemeentes. Hierdoor is MKD X ontstaan en deze locatie bestaat maar uit één groep. In deze groep varieert de leeftijd van 2 tot 7 jaar wat maakt dat dit een verticale groep is (Zubcevic, 2008). Niet alleen de leeftijd maar ook de problematieken en niveaus van deze kinderen zijn verschillend (Combinatie Jeugdzorg, z.j.). Uit onderzoek blijkt dat verticaal werken bijzondere eisen stelt aan organisaties en pedagogisch medewerkers (Boot, 2011).

Dit onderzoek is uitgevoerd bij organisatie X. Organisatie X ondersteunt en biedt hulp aan kinderen, jongeren, hun gezinnen en netwerk met complexe vragen op het gebied van opvoeden en opgroeien. Organisatie X werkt samen met het kind, het gezin en hun omgeving aan het oplossen of het hanteerbaar maken van de problemen. Er wordt uitgegaan van de mogelijkheden van de kinderen en gezinnen. Er wordt gewerkt aan optimale ontwikkeling van en deelname aan de samenleving door het kind (Combinatie Jeugdzorg, z.j.). Organisatie X heeft verschillende hulpverleningsvormen. In dit onderzoek wordt er specifiek gekeken naar de dagbehandeling van MKD X. Een MKD biedt dagopvang voor kinderen van 2 tot 7 jaar met ernstige ontwikkelingsproblemen. Kinderen die naar een MKD gaan, hebben een (vermoedelijk) normale intelligentie en zijn achter geraakt in hun ontwikkeling (Rijksoverheid, z.j.). De professionals die werkzaam zijn op MKD X ervaren problemen bij het begeleiden van de kinderen in deze diverse groep. Daarom is er de volgende hoofdvraag opgesteld: Wat hebben de professionals van organisatie X op MKD X nodig om adequaat begeleiding te bieden bij de ontwikkelingstaken van de kinderen in de groep?

Het doel van dit onderzoek is het verkrijgen van kennis en inzicht in de ervaringen van de professionals werkzaam op MKD X over het werken in deze groep. Dit heeft als doel om handvatten te bieden voor de professionals om adequaat begeleiding te kunnen bieden voor alle kinderen bij de verschillende ontwikkelingstaken. Om antwoord te kunnen geven op de hoofdvraag heeft kwalitatief onderzoek plaatsgevonden en zijn er semigestructureerde interviews afgenomen. De respondenten bestaan uit 5 pedagogisch medewerkers op het MKD, de manager, twee gedragswetenschappers, een logopedist en een onderwijs coördinator. Door middel van verdiepende interviews zijn nieuwe kennis en inzichten naar voren gekomen over de begeleiding van de kinderen op MKD X. De interviews werden geanalyseerd en gecodeerd, waarna de resultaten werden uitgeschreven. De resultaten zijn gekoppeld aan de bevindingen uit het theoretisch kader en geven antwoord op de vraagstelling. Aan de hand van de resultaten is er een conclusie beschreven en is er een antwoord geformuleerd op de hoofdvraag. Door middel van de resultaten uit de interviews zijn er aanbevelingen gegeven voor MKD X van organisatie X.

Voorwoord

Voor u ligt het onderzoeksrapport over adequaat begeleiding bieden aan kinderen op medisch kinderdagverblijf X (MKD X). Dit onderzoeksrapport is geschreven als afstudeeropdracht van de opleiding Sociale Studies met als afstudeerrichting jeugdzorg. Het onderzoek is uitgevoerd van september 2017 tot januari 2018. Ik heb anderhalf jaar lang stage gelopen op MKD X van organisatie X. Kinderen hebben op het MKD vaak te maken met problemen op verschillende ontwikkelingsgebieden. Wat opvalt in de praktijk is dat het begeleiden van MKD X erg moeizaam verloopt. In deze groep worden kinderen begeleid met verschillende leeftijden, niveaus en problematieken. De groepsdynamica is hierdoor niet in balans waardoor het voor de kinderen moeilijk is om tot ontwikkeling te komen. Ook voor de pedagogisch medewerkers is het lastig om een groepsaanbod aan te bieden wat voor alle kinderen goed is. Niet alleen ik, maar ook mijn collega's signaleerde dit probleem. Vandaar dat ik mijn onderzoek op dit onderwerp gebaseerd heb.

Door het schrijven van dit afstudeeronderzoek heb ik veel nieuwe inzichten gekregen in de begeleiding van de kinderen op MKD X. Ik hoop dat de aanbevelingen leiden tot nieuwe kennis en inzichten voor de professionals en uiteindelijk leiden tot verbetering in de praktijk.

Dit onderzoek had ik niet alleen kunnen doen en daarom wil ik een aantal personen bedanken. Voor dit onderzoek wil ik graag organisatie X bedanken omdat ik de kans kreeg om mijn afstudeeronderzoek hier te doen. Daarbij wil ik ook alle respondenten bedanken waarbij ik de interviews heb mogen afnemen. Mijn collega's op het MKD wil ik ook bedanken voor de hulp die zij mij geboden hebben gedurende het proces. Ook ben ik erg dankbaar voor de medewerkers die naar mijn presentatie zijn komen luisteren. Ik wil ook mijn onderzoek docenten van school Jeannira Brekelmans en Peter van Zilfhout bedanken voor alle hulp tijdens mijn onderzoek. Bedankt voor alle kritische feedback en het nakijken van mijn scriptie.

Helmond, januari 2018

Helen Dirks

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	2
Voorwoord	3
Inleiding	5
Hoofdstuk 1 Context en probleemschets	6
1.1 Probleemanalyse.....	6
1.2 Probleemstelling	10
1.3 Onderzoeksdoelstelling	10
1.4 Vraagstelling.....	11
1.5 Begripsafbakening.....	11
Hoofdstuk 2 Theoretisch kader.....	13
2.1 Behandeling en pedagogische basisdoelen MKD X	13
2.2 Begeleiding op MKD X	16
2.3 De kinderen op MKD X.....	17
2.4 Ontwikkelingstaken.....	17
2.4.1 Vygotsky theorie zone van de naaste ontwikkeling.....	18
Hoofdstuk 3 Methodologie.....	20
3.1 Onderzoekspopulatie en steekproef.....	20
3.2 Dataverzamelmethode.....	21
3.3 Meetinstrument.....	22
3.4 Data-analyse	23
Hoofdstuk 4 Resultaten	25
4.1 Deelvraag 1	25
4.2 Deelvraag 2	30
4.2.1 Krachten	30
4.2.2 Belemmeringen	31
4.3 Deelvraag 3	34
Hoofdstuk 5 Conclusie en aanbevelingen	38
5.1 Antwoord op hoofdvraag	38
5.2 Aanbevelingen.....	39
Hoofdstuk 6 Discussie	44
6.1 Betekenis en bruikbaarheid	44
6.2 Sterkte en zwakte analyse.....	45
Literatuurlijst	46
Bijlage 1 topiclijst	49
Bijlage 2 Informed consent contract	52
Bijlage 3 Codeboom	53

Inleiding

Het is belangrijk dat kinderen zich goed kunnen ontwikkelen. Maar de ontwikkeling verloopt niet bij alle kinderen hetzelfde. Dit kan komen doordat er spanningen thuis zijn of doordat kinderen sociale, lichamelijke of psychische problemen ervaren (Verhulst, 2017). Op een MKD kunnen kinderen terecht voor hulp en ondersteuning (Rijksoverheid, z.j.). Het MKD is een vorm van dagbehandeling voor jonge kinderen met de leeftijd van 2 tot 7 jaar die achterlopen in hun ontwikkeling. Tijdens de behandeling wordt er ook intensief samengewerkt met ouders (Combinatie Jeugdzorg, z.j.). In dit onderzoek wordt er gekeken naar MKD X van organisatie X. MKD X is ontstaan wegens bezuinigingen op de jeugdzorg (NJI, z.j.). MKD X bestaat uit één groep wat maakt dat er in deze groep veel verschillende kinderen bij elkaar zitten. De kinderen hebben verschillende leeftijden, niveaus en problematieken. De groepssamenstelling van MKD X is niet in balans waardoor er ook geen goed groepsklimaat is. Dit is wel van belang want kinderen hebben dit nodig om tot ontwikkeling te kunnen komen (Van Engelen, 2010).

Voor de professionals die werkzaam zijn op MKD X is het nog onduidelijk hoe zij de kinderen op een adequate manier kunnen begeleiden bij de ontwikkelingstaken als er zoveel verschillen zijn tussen de kinderen in één groep. Als de professionals meer kennis en inzicht krijgen over het werken in deze diverse groep kunnen de kinderen op een betere manier begeleid worden en kan het groepsklimaat verbeterd worden.

Het onderzoeksrapport is onderverdeeld in verschillende hoofdstukken. In hoofdstuk 1 wordt er een context en probleemschets beschreven. Er wordt een probleemanalyse beschreven op macro, meso en micro niveau die betrekking hebben op bezuinigingen in de jeugdzorg en het ontstaan van MKD X. Hieruit voort komt een probleemstelling en een onderzoeksdoelstelling. Deze leiden tot de hoofd en deelvragen. Daarnaast is er ook een begripsafbakening met daarbij de belangrijkste begrippen van dit onderzoek. In hoofdstuk 2 wordt het theoretisch kader beschreven. Het theoretisch kader bestaat uit relevante theorieën die helpen bij het beantwoorden van de deelvragen. Er wordt bijvoorbeeld gekeken naar pedagogische uitgangspunten en ontwikkelingstaken van kinderen. Hoofdstuk 3 beschrijft de methodologie. Hier wordt beschreven wie de populatie is, hoe het meetinstrument tot stand is gekomen en op welke wijze de dataverzameling en data-analyse werden uitgevoerd. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van de interviews weer gegeven. Hoofdstuk 5 bevat de conclusie op de hoofdvraag. En daarnaast worden er aanbevelingen gegeven. Tot slot in hoofdstuk 6 wordt de discussie beschreven met bruikbaarheid van het onderzoek en een sterkte-zwakte analyse.

Hoofdstuk 1 Context en probleemschets

In dit hoofdstuk wordt de probleemanalyse beschreven op macro- meso- en microniveau, waarop de probleemstelling met verificatie volgt. Na de probleemstelling zijn de doelstelling, hoofdvraag en deelvragen omschreven. In dit hoofdstuk zijn ook de begrippen afgebakend in de begripsafbakening.

1.1 Probleemanalyse

In de probleemanalyse wordt op macroniveau ingegaan op MKD's in Nederland. Op mesoniveau wordt de context van organisatie X geschetst en wordt de werkvorm het MKD beschreven. Als laatste wordt er gekeken naar de doelgroep en de pedagogisch medewerkers van MKD X. Hierin wordt de aanleiding weergegeven voor het doen van onderzoek.

MKD's in Nederland

In deze paragraaf wordt er gekeken naar MKD's in Nederland. Het is belangrijk dat kinderen zich goed kunnen ontwikkelen maar dat gaat niet altijd vanzelf. Dit kan komen doordat er spanningen thuis zijn of doordat kinderen sociale, lichamelijke of psychische problemen ervaren (Verhulst, 2017). Op een MKD kunnen kinderen terecht voor hulp en ondersteuning (Rijksoverheid, z.j.). In Nederland zijn er ongeveer veertig MKD's (Leereveld, 2007). Het MKD biedt extra gespecialiseerde zorg en aandacht aan kinderen van nul tot en met zeven jaar (CJG, z.j.). Het MKD is een multifunctionele instelling voor (ortho)pedagogische en medische jeugdzorg. Het medisch accent ligt op het MKD niet zo zeer op zieke kinderen maar het gaat vooral om pedagogische en psychische hulpvragen.

Het MKD is een vorm van dagbehandeling voor jonge kinderen die achterlopen in hun ontwikkeling. Tijdens de behandeling wordt er daarom ook intensief samengewerkt met ouders (Leereveld, 2007). Welke hulp en begeleiding het kind krijgt is per gezin anders omdat dit afhangt van de problemen die het kind ondervindt (Rijksoverheid, z.j.). Kinderen krijgen niet alleen in groepsverband maar ook individueel begeleiding. Kinderen blijven gemiddeld twaalf maanden op een MKD. Daarna gaan ze naar een gewone school of speciaal onderwijs. Kinderen zitten met elkaar in kleine groepen en worden begeleid door pedagogisch medewerkers. In de meeste groepen worden 8 kinderen geplaatst met twee pedagogisch medewerkers. De groep kan horizontaal of verticaal zijn ingedeeld. Dit is per organisatie verschillend. Bij een horizontale groep bestaat de groep uit kinderen in dezelfde leeftijd en bij een verticale groep bestaat de groep uit verschillende leeftijden (Zubcevic, 2008). Deze indelingen hebben allebei voor en nadelen. De voordelen van een horizontale groepen zijn dat er in deze groepen minder leeftijdsverschil is tussen de kinderen. Dit maakt dat de kinderen ongeveer even ver zijn in hun ontwikkeling. Door deze groepssamenstelling is er ook meer kans op leeftijdsgenoten. Dit zorgt ervoor dat kinderen kunnen spelen met kinderen van hun eigen niveau. In een horizontale groep kunnen er ook meer leeftijdsgerichte activiteiten worden aangeboden waardoor pedagogisch medewerkers zich meer kunnen specialiseren op de leeftijdsgroep. Het nadeel van een horizontale groep kan zijn dat er meer competitie tussen de kinderen is doordat zij in dezelfde leeftijdsfase zitten

waardoor verschillen opvallen (Zubcevic, 2008). De voordelen van een verticale groep zijn dat deze groepssamenstelling kan lijken op een thuissituatie. Door het leeftijdsverschil doen kinderen ook verschillende soorten ervaringen op als jongste, middelste en oudste kinderen van de groep. Kinderen kunnen in deze groep leren van elkaar en leren ook rekening te houden met anderen. Er is hierbij ook minder concurrentie omdat kinderen die zich anders ontwikkelen dan leeftijdsgenootjes minder opvallen in een gemengde groep. Wat nadelig is hiervan is dat er geen evenwichtige leeftijdsopbouw is. Dit kan ervoor zorgen dat er leeftijdsgenootjes ontbreken. Ook vraagt een verticale groep meer creativiteit en flexibiliteit van de pedagogisch medewerkers. Het is bijvoorbeeld moeilijk om leeftijdsgerichte activiteiten aan te bieden omdat het niveau van de kinderen verschillend is. Het waarborgen van de veiligheid voor de kleine kinderen kan problemen opleveren door de grote kinderen in de groep. Ook het stellen van grenzen is moeilijker omdat elke leeftijd eigen grenzen vraagt. Kinderen kunnen elkaar ook in de weg zitten door het verschil in gedrag en activiteiten (Zubcevic, 2008).

Kinderen kunnen niet zomaar op een MKD geplaatst worden. Hiervoor is een indicatie nodig van de gemeente waarin het kind woont. Meestal zit hier een wacht tijd aan gebonden. Kinderen kunnen doorverwezen worden naar het MKD door de huisarts, het Centrum voor Jeugd en Gezin of de peuterspeelzaal (CJG, z.j.). MKD's bieden intensieve kindzorg en dit wordt vergoed door de Jeugdwet van de gemeente. Met de nieuwe Jeugdwet heeft de gemeente de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de gehele jeugdzorg.

Gemeenten, zorgaanbieders en onderwijs zijn namelijk sinds 2015 samen verantwoordelijk voor jeugdhulp (Rijksoverheid, z.j.). Zij moeten er samen voor zorgen dat jongeren in een gezonde en veilige omgeving kunnen ontwikkelen. Hierbij is het van belang dat jongeren zo snel, dichtbij en effectief mogelijk hulp aangeboden wordt (NJI, z.j.). Gemeentes geven aan dat zij lijden onder de bezuinigingen op de jeugdzorg. Het jeugdhulpbudget is in 2017 met 47 miljoen euro omlaag gegaan (NJI, z.j.). En dat betekent dat de gemeenten de jeugdzorg goedkoper moeten gaan uitvoeren (NJI, 2010). Wegens de bezuinigingen op de jeugdzorg worden de groepssamenstellingen veranderd. Voorheen waren er vooral veel horizontale groepssamenstellingen en tegenwoordig worden er veel groepen bij elkaar gevoegd wat maakt dat het goedkoper is (van Essen, Kramer, van der Velde & van der Windt, 2016). Hierdoor ontstaan er meer verticale groepen. Uit onderzoek blijkt dat verticaal werken bijzondere eisen stelt aan organisaties en pedagogisch medewerkers (Boot, 2011). De kwaliteit van verticale groepen staat meer onder druk dan die van horizontale groepen. Dit komt doordat er verzorgende en begeleidende taken zijn in een verticale groep. De behoeftes van de kinderen in een verticale groep zijn veel gevarieerder (Boot, 2011). Hierdoor worden kinderen te weinig uitgedaagd vanwege de aandacht die andere kinderen vragen. In deze paragraaf is er gekeken naar MKD's in het algemeen in Nederland en is er ingezoomd op horizontale en verticale groepen. In de volgende paragraaf wordt er gekeken naar de MKD's van organisatie X.

De MKD's van organisatie X

In deze paragraaf wordt ingegaan op organisatie X en de MKD's die hierbij horen. Organisatie X is een grote professionele jeugdhulporganisatie en heeft verschillende hulpverleningsvormen.

Organisatie X ondersteunt en biedt hulp aan kinderen, jongeren, hun gezinnen en netwerk met complexe vragen op het gebied van opvoeden en opgroeien. De missie van organisatie X is samen werken met het kind, het gezin en hun omgeving aan het oplossen of het hanteerbaar maken van de problemen (Combinatie Jeugdzorg, z.j.). Veiligheid staat hierbij voorop. Er wordt uitgegaan van de eigen kracht van de kinderen en gezinnen. Organisatie X heeft vanwege de transitie in de jeugdzorg moeten bezuinigen. Dit heeft er toe geleid dat organisatie X niet kon uitbreiden maar dat zij juist moesten krimpen.

In dit onderzoek wordt er gekeken naar de dagbehandeling het MKD van organisatie X. Elk MKD traject bestaat uit modules, diagnostiek, training, begeleiding, behandeling en coaching. Hierbij staan 3 fases centraal namelijk inventarisatie, behandeling en afronding en nazorg. De organisatie heeft verschillende locaties met MKD groepen. De meeste locaties bestaan uit meerdere behandelgroepen. Doordat er meerdere groepen zijn op één locatie worden de groepen zoveel mogelijk gesorteerd op leeftijd en niveau (Combinatie Jeugdzorg, z.j.). Bij organisatie X zijn er daarom veel horizontale groepen. Dit zorgt voor veiligheid en dat staat voorop in de visie van de organisatie (van Yperen, 2009). De MKD's van organisatie X bieden dagopvang voor kinderen van 2 tot 7 jaar met ernstige ontwikkelingsproblemen en problemen van opvoedkundige aard. Kinderen die naar een MKD gaan, hebben een vermoedelijk normale intelligentie en zijn achter geraakt in hun ontwikkeling (Rijksoverheid, z.j.). De behandeling richt zich op het kind, het gezin en de omgeving, zoals school, netwerk en buurt en vindt individueel en in groepsverband plaats. Kinderen komen naar het MKD voor bepaalde ontwikkelingsproblemen. Het kan bijvoorbeeld gaan over emotionele problemen, zoals driftbuien, stemmingswisselingen en problemen op het gebied van de omgang met leeftijdsgenoten. Ook zijn leren, slapen, eten, spraak-taal, motoriek, zindelijkheid en gezondheid problemen waarbij kinderen bij een MKD terecht komen. Vaak gaat het om een combinatie van verschillende problemen. Ook voor autisme, ADHD of een hechtingsstoornis kunnen kinderen behandeld worden bij een MKD (Combinatie Jeugdzorg, z.j.). Binnen een MKD groep is er dus veel diversiteit aan problematieken.

Organisatie X heeft verschillende vestigingen van MKD's in verschillende gemeentes. Vijf jaar geleden was er ook een grote vestiging van het MKD in gemeente X. Dit MKD had een prachtige locatie met meerdere groepen en alle disciplines bijeen. Wegens bezuinigingen op de jeugdzorg is dit MKD moeten gaan sluiten. De MKD groepen zijn door de bezuinigingen verspreid over meer gemeentes omdat dit goedkoper was en er vraag naar was in andere gemeentes (Combinatie jeugdzorg, z.j.) Hierdoor is vier jaar geleden MKD X ontstaan. Dit MKD heeft niet de faciliteiten zoals de andere MKD groepen dat hebben. Het bestaat namelijk maar uit één groep en heeft een verticale groepssamenstelling. In deze paragraaf is ingegaan op organisatie X en er is gekeken naar de werkvorm het MKD. In de volgende paragraaf wordt ingegaan op MKD X.

MKD X

In deze paragraaf wordt er gekeken naar MKD X. MKD X is gevestigd in een reguliere basisschool en bestaat uit één groep van maximaal 9 kinderen. Er zitten op dit moment 2 meisjes en 7 jongens in de groep. De leeftijd in deze groep varieert van 2 tot 7 jaar. De kinderen op MKD X lopen achter op

verschillende ontwikkelingsgebieden. Ze kunnen achter lopen op de cognitieve, spraak-taal, sociaal-emotionele of de motorische ontwikkeling. Vaak is het een combinatie hiervan. MKD X bestaat uit een multidisciplinair behandelteam. Het team van MKD X bestaat uit vier pedagogisch medewerkers, een stagiaire, een manager en twee gedragswetenschappers. Op MKD X begeleiden dagelijks 2 pedagogisch medewerkers en een stagiaire van de opleiding pedagogiek de kinderen. Aan MKD X zijn verschillende specialisten verbonden namelijk ambulante hulpverleners, logopedist, onderwijscoördinator, speltherapeut, ergotherapeut, fysiotherapeut, verpleegkundige en een kinderarts. De therapeuten kunnen op aanvraag ingezet worden bij de behandeling. Op dit moment is er alleen een logopedist en een onderwijscoördinator verbonden aan MKD X.

MKD X is een uitzondering vergeleken met de andere MKD groepen die er zijn. Op deze locatie is er maar één groep waardoor de kinderen niet net als bij de andere locaties gesorteerd worden op niveau en leeftijd. Hierdoor heeft deze groep een verticale groepssamenstelling. Op deze locatie worden kinderen dus bij elkaar in een groep geplaatst met verschillende leeftijden, problematieken en niveaus. Dit maakt dat er in deze groep veel diversiteit te vinden is omdat de kinderen op verschillende vlakken van elkaar verschillen. Niet alleen in leeftijd, niveau en problematieken maar ook in het gedrag, tempo van werken, leren, achtergrond en interesses (Minnert, Spelberg & Amsing, 2009). Dit maakt dat deze groep erg complex is en dat vraagt veel van het team. Zij moeten rekening houden met de verschillen in de verticale groep. Zij moeten onderwijs en begeleiding bieden wat voldoende aansluit bij de belevingswereld van alle kinderen en er moet daarbij ook aandacht zijn voor het groepsklimaat waarbij kinderen zich veilig en thuis voelen (Verkuyten, 2006). Een goed groepsklimaat heeft namelijk een positieve invloed op het leer en leef klimaat. Kinderen kunnen pas tot leren komen als het groepsklimaat goed is (Van Engelen, 2010).

De verticale groep van MKD X zorgt ervoor dat het druk en hectisch is in de groep omdat de kinderen niet bij elkaar aansluiten en passen. Het gevolg hiervan is vaak dat het groepsklimaat niet goed is en dat de pedagogisch medewerkers de groep aan het beheersen zijn om conflicten te voorkomen. Volgens de visie van organisatie X moeten de pedagogisch medewerkers aansluiten bij de mogelijkheden en talenten van de kinderen. Maar dat is lastig in een verticale groep wegens de grote diversiteit aan kinderen. De theorie de 'zone van naaste ontwikkeling' van Vygotsky laat zien dat het van belang is om aan te sluiten bij het cognitieve niveau, de belangstelling, mogelijkheden en interesses van kinderen (van Beemen, 2010). Hierdoor kunnen kinderen tot ontwikkeling komen. De pedagogisch medewerkers van MKD X proberen gedurende de hele dag bezig te zijn om alle kinderen op de juiste manier te stimuleren bij alle ontwikkelingsgebieden. Maar doordat de groepssamenstelling niet in balans is wordt het moeilijk om bij alle kinderen aan te sluiten bij de ontwikkeling en om de kinderen op de juiste manier te begeleiden.

1.2 Probleemstelling

Het is onduidelijk voor de professionals van MKD X, hoe zij begeleiding kunnen bieden aan de kinderen op MKD X als de groepssamenstelling niet in balans is. Indien de professionals deze kennis niet hebben, dan zullen de professionals niet op de juiste manier begeleiding kunnen bieden aan de kinderen om de ontwikkelingstaken te stimuleren.

Verificatie

Op donderdag 9 oktober heeft er een afspraak plaatsgevonden met een pedagogisch medewerker van MKD X en is de probleemstelling voorgelegd. Het probleem is erkent want de complexiteit van de groep blijkt voor de pedagogisch medewerkers een groot en recent probleem te zijn. De gemeentes moeten de jeugdzorg tegenwoordig goedkoper uitvoeren (Nederlands Jeugdinstituut, 2010). Dit heeft ook een gevolg gehad voor organisatie X want het heeft zich moeten verspreiden over verschillende gemeentes wegens bezuinigingen. Hierdoor is MKD X ontstaan en dit MKD bestaat maar uit één verticale groep. De pedagogisch medewerkers moeten onderwijs bieden wat voldoende aansluit bij het ontwikkelingsniveau van alle kinderen en er moet daarbij ook aandacht zijn voor het groepsklimaat waarbij kinderen zich veilig en thuis voelen (Verkuyten, 2006). Een kind kan pas tot leren komen als het groepsklimaat goed is (Van Engelen, 2010). Maar uit de praktijk blijkt dat het moeilijk is om een goed groepsklimaat te creëren en kinderen te begeleiden als er zoveel verschillen zijn tussen kinderen in een groep.

1.3 Onderzoeksdoelstelling

Het onderzoek heeft tot doel het verkrijgen van kennis en inzicht in de ervaringen van de professionals werkzaam op MKD X over het werken in deze groep. Dit heeft als doel om handvatten te bieden voor de professionals om adequaat begeleiding te kunnen bieden voor alle kinderen bij de verschillende ontwikkelingstaken.

1.4 Vraagstelling

Hoofdvraag

- Wat hebben de professionals van organisatie X op MKD X nodig om adequaat begeleiding te bieden bij de ontwikkelingstaken van de kinderen in de groep?

Deelvragen

- Hoe wordt er door de professionals op dit moment omgegaan met het begeleiden van de ontwikkelingstaken van de kinderen op MKD X van organisatie X?

- Welke krachten en belemmeringen komen de professionals tegen op MKD X van organisatie X op het gebied van begeleiden bij de ontwikkelingstaken van de kinderen?
- Welke behoeftes zijn er vanuit de professionals van MKD X werkzaam bij organisatie X om de kinderen beter te kunnen begeleiden bij de ontwikkelingstaken?

1.5 Begripsafbakening

Organisatie X

Organisatie X is de professionele jeugdhulporganisatie waarbij dit onderzoek uitgevoerd is. Organisatie X ondersteunt en biedt hulp aan kinderen, jongeren, hun gezinnen en netwerk met complexe vragen op het gebied van opvoeden en opgroeien. Organisatie X werkt samen met het kind, het gezin en hun omgeving aan het oplossen of het hanteerbaar maken van de problemen (Combinatie Jeugdzorg, z.j.).

MKD X

MKD X biedt dagopvang voor kinderen van 2 tot 7 jaar met ernstige problemen in hun lichamelijke, sociale of psychische ontwikkeling. De kinderen van MKD X hebben een vermoedelijk normale intelligentie en zijn achter geraakt in hun ontwikkeling (Rijksoverheid, z.j.). Op MKD X is er maar één groep en is gevestigd in een basisschool. Deze groep bestaat uit 9 kinderen, 3 pedagogisch medewerkers en 1 stagiaire. In deze groep zitten kinderen met verschillende leeftijden, niveaus en problematieken bij elkaar. De behandeling op MKD X is overdag van 8.30 tot 14.45 uur.

Professionals

Met de professionals worden de mensen bedoeld die werkzaam zijn op MKD X.

Wie het meest bedoeld wordt met de professionals zijn de pedagogisch medewerkers in dit onderzoek. Dit zijn professionele opvoedkundige van organisatie X die ondersteuning bieden bij opvoedingsvragen van kinderen op MKD X. De pedagogisch medewerkers begeleiden de kinderen en hun opvoeders op het MKD en in de thuissituatie bij normale en complexe opvoedsituaties (Combinatie Jeugdzorg, z.j.). Wie ook tot de professionals horen in dit onderzoek zijn de gedragswetenschapper, logopedist, speltherapeut, onderwijscoördinator en de manager van deze groep. Deze professionals zijn verbonden aan MKD X en werken samen met de pedagogisch medewerkers.

Adequaat begeleiding bieden

De professionals moeten de kinderen in de groep begeleiden en ondersteunen bij de ontwikkeling. Het gaat hier om intensieve ondersteuning om de kinderen te stimuleren bij alle ontwikkelingstaken. Door het bieden van handvatten aan de kinderen wordt er structuur en regelmaat aangebracht en dat is nodig voor optimale zelfontplooiing. Tijdens de begeleiding staat het kind centraal en wordt er ook samenwerkt met ouders (Meij, 2011).

Ontwikkelingstaken

Ontwikkelingstaken zijn thema's die karakteristiek zijn voor een bepaalde levensfase en die bepaalde

vaardigheden vragen (Spanjaard & Slot, 2015). In dit onderzoek wordt met ontwikkelingstaken de ontwikkeling van de kinderen bedoeld met betrekking op de verschillende ontwikkelingsgebieden. In dit onderzoek wordt er vooral gekeken naar vier hoofdgebieden waarop kinderen vaardigheden ontwikkelen. Dit zijn de cognitieve, sociaal-emotionele, spraak- en taal en motorische ontwikkeling.

Kinderen in de groep

In de groep op MKD X zitten 9 kinderen. In dit onderzoek wordt met de kinderen in de groep alle kinderen op MKD X bedoeld. De leeftijden in de groep variëren van 2 tot 7 jaar en de kinderen hebben allemaal andere problematieken en achterstanden in de ontwikkeling.

Krachten en belemmeringen

Met krachten wordt in dit onderzoek bedoeld bepaalde dingen waar de pedagogisch medewerkers goed in zijn tijdens de behandeling met de kinderen. En bij belemmeringen gaat het over dingen die de pedagogisch medewerkers moeilijk vinden tijdens de behandeling of waar zij tegenaan lopen.

Behoeftes

Met behoeftes worden er dingen bedoeld die de professionals nodig hebben of waar zij naar verlangen (Meij, 2011). Met de persoonlijke behoeftes geven zij aan wat zij als professional nog nodig hebben om de kinderen op een betere manier te kunnen begeleiden op MKD X.

Hoofdstuk 2 Theoretisch kader

Naar aanleiding van het probleem wat in het vorige hoofdstuk omschreven is, volgt in dit hoofdstuk de uitwerking van theorieën, die van belang zijn voor het onderzoeksthema. In paragraaf 2.1 wordt er ingegaan op het beleid en de uitvoering hiervan. Daarna wordt er in paragraaf 2.2 gekeken naar de behandeling van MKD X. Vervolgens in paragraaf 2.3 wordt er gekeken naar de kinderen in de groep. En in paragraaf 2.4 komen de ontwikkelingstaken aan bod en wordt de theorie van de naaste ontwikkeling beschreven.

2.1 Behandeling en pedagogische basisdoelen MKD X

In deze paragraaf wordt er ingegaan op het beleid van MKD X en er wordt gekeken hoe de pedagogisch medewerkers dit uitvoeren. Ook wordt er gekeken naar pedagogische uitgangspunten. De pedagogisch medewerkers hebben in dit onderzoek een belangrijke rol omdat zij de kinderen moeten begeleiden bij ontwikkelingsproblemen. MKD X is een zelf organiserend team en dat vraagt veel van de pedagogisch medewerkers van dit team. Zij moeten rekening houden met de grote verschillen in deze verticale groep en dat maakt het stimuleren van de ontwikkeling moeilijk. Het MKD is gericht op jonge kinderen en gezinnen met complexe opvoed- en opgroei-problematiek. De hulpverlening is systeemgericht en afgestemd op de hulpvraag van ouders en kind. De hulpvraag vormt de basis voor het behandelaanbod (Combinatie Jeugdzorg, z.j.)

Binnen de dagbehandeling is er sprake van een combinatie van interventies en er is praktische pedagogische inzet van de pedagogisch medewerkers (Meij, 2011). Een gedragswetenschapper ondersteunt de hulpverleners inhoudelijk. Bij de dagbehandeling wordt er gezinsgerichte kind behandeling gegeven waarbij in en met het systeem de vragen beantwoord worden die er zijn. In elk traject aan ouders en kind staan 3 fases centraal: inventarisatie dus observatie en onderzoek door een multidisciplinair team, behandeling en afronding en nazorg. Er wordt gewerkt met de visie wonen doe je thuis. Organisatie X gunt het kinderen en gezinnen om thuis op te groeien. In de eigen omgeving van familie, vrienden en de buurt (Combinatie Jeugdzorg, z.j.) Tijdens de behandeling wordt er ook rekening gehouden met positieve psychologie. De behandeling is niet alleen het herstellen van wat er mis is, het is juist ook het opbouwen en uitbreiden van wat goed is en het ontwikkelen van talenten (van Beemen, 2010). De pedagogisch medewerkers moeten positieve emoties, motivaties en het vertrouwen in de eigen mogelijkheden versterken. Dit doen zij om een versterkende invloed uit te oefenen op situaties, veerkracht, creativiteit, probleemoplossend vermogen en psychische en fysieke gezondheid (van Beemen, 2010).

Behandeling gericht op

Systeemgericht werken

De pedagogisch medewerkers begeleiden niet alleen de kinderen in de groep maar ook hun ouders. Het is belangrijk om als pedagogisch medewerker goed samen te werken met het systeem van het

kind. Dit wordt systeem gericht werken genoemd. Hierbij staat de samenwerking en het contact tussen de ouders en pedagogisch medewerkers centraal. De pedagogisch medewerker kijkt samen met het gezin naar de interactie van het systeem en ondersteunt in het evenwicht bewaren van de communicatiepatronen en de rolpatronen (Nabuurs, 2015). Ook helpt en begeleidt de pedagogisch medewerker ouders bij het stimuleren van de ontwikkeling van het kind in de thuissituatie. Ouders hebben bij de ontwikkeling van kinderen een grote invloed dus het is belangrijk om samen te werken het systeem. Als de ontwikkeling alleen wordt gestimuleerd op het MKD geeft het niet voldoende effect. Wordt de ontwikkeling op het MKD en thuis gestimuleerd dan heeft dit meer positief effect en zullen kinderen zich op alle ontwikkelingsgebieden sneller en beter ontwikkelen (Nabuurs, 2015).

Competentiegericht werken

Op MKD X wordt er competentiegericht gewerkt. Dit is een methodiek voor de pedagogisch medewerkers om concrete handvatten en technieken te bieden om kinderen te begeleiden. Het is gericht op het verminderen van probleemgedrag en vergroten van vaardigheden (Mulder, 2003). Het helpt de pedagogisch medewerker een visie te vormen op de ontwikkeling van het kind. Met deze methode wordt er gekeken naar hoe de pedagogisch medewerker het kind benadert, begeleidt en behandelt en hoe de pedagogisch medewerker zo dicht mogelijk bij de hulpvraag van het kind en ouder kan aansluiten (Mulder, 2003). Er is ook aandacht voor de krachten en mogelijkheden van het kind. Er worden interventies ingezet om nieuw gedrag te motiveren, stimuleren en ontwikkelingen te laten groeien. De competenties van de kinderen worden hierdoor vergroot.

Basiscommunicatie

Wat centraal staat op MKD X is de basiscommunicatie. Dit is de manier waarop pedagogisch medewerkers de dagelijkse communicatie inzetten. Het is van belang dat er een veilige vertrouwde relatie is tussen de medewerkers en de kinderen en ook tussen de kinderen onderling (Riksen-Walraven, 2004). Hierbij is het belangrijk dat alle kinderen zich welkom voelen in de groep, dat zij als persoon worden gewaardeerd en dat de kinderen kunnen rekenen op de pedagogisch medewerkers. Er zijn vijf aspecten belangrijk bij de basiscommunicatie en dat zijn sensitieve responsiviteit, respect voor de autonomie van het kind, praten/uitleggen/luisteren, structuur en rituelen en het ondersteunen van positieve relaties tussen de kinderen (Riksen-Walraven, 2004).

Pedagogische uitgangspunten

De basis van het werken in de groep ligt in het algemeen op het pedagogisch handelen. De behandeling is gericht op de bevorderingen van het welzijn en de ontwikkelingen van de kinderen zodat zij opgroeien tot individuen die zelfstandig kunnen functioneren in de samenleving (Jongepier & Struijk, 2008). Een behandeling kan niet effectief zijn als de basisvoorwaarde ontbreekt namelijk een veilig en stabiel groepsklimaat (Jongepier, Struijk & van der Helm, 2010). Kinderen kunnen pas tot leren en ontwikkelen komen als een kind zich in de relatie met zijn opvoeders en verzorgers veilig

voelt, gezien wordt en ruimte krijgt in combinatie met de juiste mate van begrenzing (Jongepier & Struijk, 2008). Pedagogisch medewerkers werken met zes pedagogische uitgangspunten.

1. Emotionele steun en sensitieve responsiviteit

Pedagogisch medewerkers moeten warmte en ondersteunde aanwezigheid bieden aan de kinderen. Ze moeten oog hebben voor de signalen van de kinderen en moeten daar adequaat op reageren (Jongepier & Struijk, 2008). Het is voor kinderen belangrijk dat zij emotionele steun en veiligheid ervaren want hierdoor ontwikkelen de competenties, wordt de veerkracht vergroot en ontwikkelen kinderen prosociaal gedrag (Jongepier, Struijk & van der Helm, 2010). De pedagogisch medewerkers moeten interesse tonen in de achtergronden en gewoontes van de kinderen en moeten de kinderen behandelen als individu. Zij horen zich niet te laten leiden door negatief gedrag van kinderen.

2. Autonomie en ruimte

Als kinderen zich veilig voelen, gaan ze dingen ondernemen en uitproberen. Daardoor leren ze (Jongepier, Struijk & van der Helm, 2010). Ze moeten ruimte en kansen krijgen om initiatieven te nemen. Voor de autonomie van kinderen is het belangrijk dat pedagogisch medewerkers hen stimuleren om zo veel mogelijk zelf te doen en zelf proberen op te lossen, en zij moeten hun oplossingen en ideeën respecteren. Belangrijk is het accepteren van het kind achter het gedrag, veel geduld hebben, en kansen bieden aan kinderen om ander gedrag aan te leren en positieve ervaringen op te doen (Jongepier & Struijk, 2008).

3. Structureren en grenzen stellen

Structuur bieden en grenzen stellen betekent duidelijk maken wat van kinderen verwacht wordt, door situaties, activiteiten en taken te structureren (Jongepier & Struijk, 2008). Een groep waarin de pedagogisch medewerkers de leiding hebben op basis van samenwerking en overleg draait beter dan een groep die gedomineerd wordt door beheersing en controle. In plaats van de rust te bewaren met behulp van meer regels en meer verboden, is het beter om grenzen aan te geven en uit te leggen waarom iets wel of niet kan. Er moet gekeken worden waar ruimte zit tussen de regels en deze ruimte moet gebruikt worden om een probleem op te lossen (Jongepier, Struijk & van der Helm, 2010).

4. Informatie geven en uitleggen

Door op het juiste moment en op de juiste manier het kind informatie te geven of iets uit te leggen, leren kinderen begrijpen wat er gebeurt. Het kan nodig zijn om vaker en beter uit te leggen hoe het komt dat iets goed of niet goed gaat en wat het gevolg is als je op een bepaalde manier gedraagt. Informatie en uitleg zijn essentieel om te kunnen leren en ontwikkelen (Jongepier, Struijk & van der Helm, 2010). Dat vraagt van pedagogisch medewerkers meer dan alleen belonen en straffen.

5. Begeleiden van interacties tussen jeugdigen

In een groep hebben de ervaringen die kinderen opdoen in het contact met andere kinderen veel invloed op hun welbevinden en ontwikkeling. De groepsleiding moet daarom de interacties tussen kinderen begeleiden (Jongepier & Struijk, 2008). Een positieve sfeer in de groep kan bevorderd

worden door aandacht te besteden aan positieve interacties en prosociaal gedrag en door kinderen en jongeren te stimuleren naar elkaar te luisteren, elkaar te helpen en samen te werken. Een betrouwbare opstelling van pedagogisch medewerkers door openheid en eerlijkheid, is ook een essentieel ingrediënt voor de groep (Jongepier, Struijk & van der Helm, 2010).

6. Stimuleren en ondersteunen van interacties tussen kind en ouders

Het is van belang dat pedagogisch medewerkers de band tussen kind en ouders en hun loyaliteit erkennen (Jongepier, Struijk & van der Helm, 2010). Pedagogisch medewerkers zijn soms geneigd vooral te kijken naar de tekortkomingen van ouders.

2.2 Begeleiding op MKD X

De kinderen staan centraal tijdens de dagbehandeling. Het doel van de behandeling is dat het een houvast biedt voor de kinderen in een veilige en voorspelbare omgeving waarbij kinderen tot ontwikkeling kunnen komen. Er is in de dagbehandeling een duidelijke en vaste dagindeling. Er wordt passend kleuteronderwijs aangeboden op het ontwikkelingsniveau van de kinderen. Gedurende de dag wisselen momenten van ontspannen en leren zich van elkaar af. De behandeling op het MKD heeft verschillende doelen waaraan dagelijks gewerkt wordt door de pedagogisch medewerkers met de kinderen. Het eerste doel is de ontwikkeling van de kinderen op verschillende functiegebieden versterken die passend zijn bij de leeftijd van het kind. Het tweede doel is de mogelijke ontwikkelings- en gedragsproblemen in beeld brengen en deze behandelen. Het derde doel is het gezin weer goed laten functioneren. Het vierde doel is het gezinsnetwerk versterken en inzetten. En het laatste doel is aansluiting vinden bij passend vervolg onderwijs voor het kind (Combinatie Jeugdzorg, z.j.).

Naast deze algemene groepsdoelen worden er aan het begin van de behandeling ook samen met ouders individuele doelen gesteld voor hun kind in een hulpverleningsplan (Rijksoverheid, z.j.). Op het MKD wordt de ontwikkeling van de kinderen op spelenderwijs gestimuleerd. Ze leren bijvoorbeeld om in de kring te blijven zitten, aan beurtverdeling te doen, agressie te beheersen en een bepaalde mate van zelfredzaamheid te ontwikkelen (Leereveld, 2007). Kinderen krijgen niet alleen in groepsverband maar ook individueel behandeling. Binnen de groep moeten de pedagogisch medewerkers zorgen voor een positief groepsklimaat zodat de kinderen zich veilig voelen (Harder, Knorth & Zandberg, 2006). De pedagogisch medewerkers moeten zich zowel mondeling als schriftelijk goed kunnen uitdrukken. Ze moeten namelijk hulpverleningsplannen schrijven en rapporteren over de vorderingen en knelpunten in de ontwikkeling van de kinderen (Leereveld, 2007). Een goede samenwerking met collega's is ook belangrijk. Er moet zorg gedragen worden voor een goede overdracht van en aan collega's. Dit wordt vaak gedaan door middel van een werkoverleg waarbij er ook andere betrokkenen aan kunnen sluiten. In deze paragraaf is er gekeken naar de begeleiding op het MKD en in de volgende paragraaf wordt er gekeken naar de kinderen op het MKD.

2.3 De kinderen op MKD X

In deze paragraaf wordt er gekeken naar de problematieken die kinderen op het MKD hebben. Het is van belang voor dit onderzoek om een duidelijk beeld te krijgen over welke kinderen er naar een MKD gaan. De pedagogisch medewerkers werken op de groep met kinderen met diverse problematieken, niveaus en leeftijden wat maakt dat zij overal kennis van moeten hebben omdat zij anders de kinderen niet op de juiste manier kunnen behandelen. Kinderen die op het MKD worden geplaatst ondervinden ontwikkelingsproblemen van psychische, lichamelijke of sociale aard (Rijksoverheid, z.j.). Hierdoor verloopt de ontwikkeling van deze kinderen anders dan bij de meeste kinderen. Het gevolg hiervan is dat deze kinderen vaak leerproblemen krijgen en hierdoor kunnen sneller gedragsproblemen ontstaan (Ghesquière, 2009).

De kinderen op het MKD hebben vermoedelijk een ontwikkelingsachterstand opgelopen. Kinderen hebben een ontwikkelingsachterstand als zij de ontwikkelingstaken niet halen op de leeftijd waarop dit gebruikelijk is. Een ontwikkelingsachterstand kan het gevolg zijn van erfelijke aandoeningen of omgevingsfactoren (Flapper, Arts & Aarsen, 2003). Op het MKD wordt er vanuit gegaan dat het kind nog volgens een eigen patroon gaat ontwikkelen en de achterstand tijdelijk is. Soms kan het zijn dat er meer aan de hand is en dat er een ontwikkelingsachterstand blijft bestaan dan wordt er gesproken van een ontwikkelingsstoornis (Niemeijer, 2009). Hierbij wordt diagnostiek ingezet en wordt de oorzaak onderzocht (Combinatie Jeugdzorg, z.j.). Ontwikkelingsstoornissen die vaak voorkomen op het MKD zijn ADHD, autisme, hechtingsstoornis, coördinatie-ontwikkelingsstoornis of oppositionele-opstandige stoornis of gedragsstoornis.

Kinderen kunnen door de problematieken die zij hebben leerproblemen krijgen op verschillende ontwikkelingsgebieden. Namelijk in de spraak-en taal, cognitieve, sociaal emotionele of de motorische ontwikkeling. Achterstanden op deze gebieden zijn vaak een gevolg van de problematieken of stoornissen waarmee het kind te maken heeft (Niemeijer, 2009). In deze paragraaf zijn de problematieken van de kinderen op het MKD aan bod gekomen en in de volgende paragraaf wordt het ontwikkelingsproces beschreven. Ook is er aandacht voor de ontwikkelingstheorie van Vygotsky.

2.4 Ontwikkelingstaken

In deze paragraaf wordt er ingegaan op het ontwikkelingsproces van kinderen. Er wordt aandacht besteed aan de ontwikkelingstaken die hierbij horen. Voor de pedagogisch medewerkers op MKD X is het van belang om te weten hoe kinderen zich ontwikkelen en welk proces hierbij doorlopen wordt. Ze moeten weten welke vaardigheden kinderen moeten kunnen uitvoeren op elke leeftijd. Hierdoor zijn zij in staat om te beoordelen of een kind achterloopt op een bepaald ontwikkelingsgebied en zij moeten het kind hierbij op de juiste manier helpen.

Elk mens maakt in het leven een ontwikkelingsproces door waarbij er verschillende levensfasen doorlopen worden. Een levensfase is een deel van de tijd van het leven dat zich kan onderscheiden van andere delen (Spanjaard & Slot, 2015). In dit onderzoek wordt er gekeken naar de leeftijd van 0

tot 7 jaar omdat dit de leeftijd is waarmee kinderen op het MKD komen. Er wordt naar de levensfase van baby tot schoolkind gekeken. Tijdens de verschillende levensfasen worden ontwikkelingstaken behaald. Ontwikkelingstaken zijn thema's die karakteristiek zijn voor een bepaalde levensfase en die bepaalde vaardigheden vragen. Dit wordt bepaald door veranderingen die op biologisch, psychisch en sociaal gebied plaatsvinden bij verschillende leeftijdsgebieden (Spanjaard & Slot, 2015). Als kinderen ouder worden dan ontwikkelt het lichaam zich, neemt het denkvermogen toe en ontdekken ze nieuwe dingen. De veranderingen leiden tot nieuw gedrag. De ontwikkeling wordt vanuit verschillende perspectieven gezien. Er is een onderscheid tussen de lichamelijke, cognitieve, sociaal-emotionele en morele ontwikkeling. De ontwikkeling wordt beïnvloed door middel van interactie met het kind en de omgeving, tussen genetisch bepaalde factoren en maatschappelijke omgevingsfactoren (Spanjaard & Slot, 2015).

In elke leeftijdsfase komen specifieke taken aan bod. Het bereiken van de ontwikkelingstaken gebeurt opeenvolgend. Kinderen moeten eerst de ene vaardigheid ontwikkelen voordat zij de volgende vaardigheid kunnen ontwikkelen (Monks & Knoers, 2015). Elke ontwikkelingstaak bouwt voort op de vorige ontwikkelingstaak. De vier hoofdgebieden waarop kinderen vaardigheden ontwikkelen zijn de cognitieve ontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling, spraak- en taalontwikkeling en de motorische ontwikkeling (Janssen-Vos, 2008). De cognitieve ontwikkeling is het vermogen om te leren en problemen op te lossen. De sociaal-emotionele ontwikkeling is het vermogen tot interactie met anderen. Ook hoort hier zichzelf helpen en zelfcontrole bij. De spraak- en taalontwikkeling is het vermogen om taal te begrijpen en te gebruiken. En bij de motorische ontwikkeling kan er een onderscheid gemaakt worden in de fijne en grove motoriek. De fijne motoriek is het vermogen om kleine spieren te gebruiken zoals de handen en vingers. Bij de grove motoriek wordt het vermogen om de grote spieren te gebruiken bedoeld. Kinderen die naar het MKD gaan zijn wat later met de ontwikkelingstaken omdat zij een achterstand opgelopen hebben. Door de ontwikkelingstaken te vergelijken met de ontwikkeling van het kind kan er gekeken worden of de ontwikkelingstaak is behaald of dat een kind een achterstand heeft in de ontwikkeling. Ontwikkelingstaken zijn gebaseerd op de gemiddelde leeftijd waarop een kind een herkenbaar punt in de ontwikkeling behaalt of op de minimale leeftijd waarop een kind de ontwikkelingstaak zou moeten beheersen (Monks & Knoers, 2015). Door de theorie van Vygotsky in te zetten bij kinderen kan de ontwikkeling op een positieve manier gestimuleerd worden.

2.4.1 Vygotsky theorie zone van de naaste ontwikkeling

In de ontwikkelingstheorie staat centraal dat kinderen leren door samen met volwassenen of leeftijdsgenootjes activiteiten aan te gaan. Hierbij is het denkbeeld ontwikkeld genaamd de zone van de naaste ontwikkeling. Bij deze theorie gaat het over een activiteit aanbieden die zich tussen twee niveaus bevindt. Tussen het niveau van de huidige ontwikkeling van het kind en van de naaste ontwikkeling (Janssen-Vos, 2008). Wat het kind al zelfstandig kan is de huidige ontwikkeling en waar het kind nog hulp bij nodig heeft wordt de naaste ontwikkeling genoemd. Het gebied wat hier tussen zit wordt dan de zone van de naaste ontwikkeling genoemd. Bij deze theorie wordt het kind

aangesproken op een niveau dat buiten het bereik ligt van wat het kind op eigen kracht kan (Kingma & Tomic, 2009). Er wordt een activiteit aangeboden die het kind nog niet geheel zelfstandig kan maar wel als zij hulp geboden krijgen bij de uitvoering van de activiteit. Om kinderen te helpen bij de ontwikkeling is het daarom goed om een les aanbod aan te bieden dat net boven het niveau van het kind ligt. Maar dit is wel alleen goed als er de juiste ondersteuning van de pedagogisch medewerker gegeven kan worden. Op deze manier heeft het stimuleren van de ontwikkeling het meeste effect (Janssen-Vos, 2008). Als de pedagogisch medewerker het kind helpt, begeleidt en stuurt in dingen die het kind nog niet zelfstandig kan ontstaan er leermomenten waarmee kinderen steeds weer boven zichzelf uit gaan stijgen (Kingma & Tomic, 2009). Hierbij is het van belang om kinderen precies zoveel hulp te bieden die zij nodig hebben zodat zij de activiteit later zelf met succes uit kunnen voeren. In deze paragraaf zijn de verschillende ontwikkelingstaken beschreven en is de theorie van Vygotsky aan bod gekomen.

Hoofdstuk 3 Methodologie

In dit hoofdstuk wordt de methodologie van het onderzoek beschreven. In paragraaf 3.1 worden de onderzoekspopulatie en de steekproef beschreven. In paragraaf 3.2 worden de dataverzamelmethode en de onderzoeksmethode beschreven. Verder bij paragraaf 3.3 wordt het meetinstrument en de betrouwbaarheid en validiteit hiervan beschreven. Tenslotte wordt in paragraaf 3.4 de data-analyse beschreven.

3.1 Onderzoekspopulatie en steekproef

In dit onderzoek wordt er gebruik gemaakt van de term respondenten. Respondenten geven door middel van interviews persoonlijke informatie aan de onderzoeker (Baarda et al., 2013). Met de onderzoekspopulatie wordt bedoeld het totaal van eenheden waarop een onderzoek betrekking heeft en waarover een uitspraak wordt gedaan (Baarda et al., 2013). Op MKD X zijn vier pedagogisch medewerkers werkzaam met een stagiaire. Aan MKD X zijn verschillende specialisten verbonden namelijk een manager, gedragswetenschappers, ambulant hulpverlener, logopedist, onderwijs coördinator, speltherapeut, ergotherapeut, fysiotherapeut, verpleegkundige en een kinderarts. Al deze mensen behoren tot MKD X. Er is bewust gekozen om de ergotherapeut, fysiotherapeut, ambulant begeleider, speltherapeut, verpleegkundige en de kinderarts niet te interviewen omdat zij allemaal niet direct verbonden zijn aan MKD X. Deze professionals worden alleen ingezet als daar vraag naar is vanuit het MKD. Zij nemen allemaal geen deel aan het interview omdat zij de groep en de kinderen niet kennen waardoor het niet relevant is om hun te interviewen omdat het gaat over de ervaringen van de medewerkers met betrekking tot MKD X. Op dit moment zijn er maar 10 professionals direct verbonden aan MKD X en dat maakt dat dit ook meteen de steekproef is.

Er ontstaat een steekproef als er één selectie uit waarnemingseenheden wordt getrokken (Baarda et al., 2013). In dit onderzoek wordt gebruikgemaakt van een doelgerichte steekproef, omdat het interview wordt afgenomen bij geselecteerde respondenten (Baarda et al., 2013). De respondenten zijn geselecteerd door de onderzoeker. Allereerst zijn de respondenten geselecteerd op hun relatie met MKD X als professional. In totaal zijn er tien professionals betrokken bij het onderzoek. Deze hebben de volgende functies pedagogisch medewerkers, stagiaire, manager, gedragswetenschappers, onderwijs coördinator en een logopediste. Per functie verschillen de werkdruk, taken en de werkervaringen met betrekking tot MKD X wat maakt dat iedereen een andere ervaring heeft (Baarda et al., 2013). Zij lichten hun persoonlijke kennis en ervaringen toe aan de onderzoeker om de onderzoeksvraag te beantwoorden (Baarda, et al., 2013). Er is geen bewuste selectie gemaakt op basis van leeftijd of geslacht omdat dit niet relevant is voor het onderzoek omdat de onderzoekspopulatie maar 10 geschikte respondenten telt. Het is goed dat er veel verschil is tussen de respondenten omdat er met verschillende invalshoeken en functies naar de kinderen en de groep gekeken wordt (Baarda et al., 2013).

In dit onderzoek wordt de anonimiteit van de respondenten gewaarborgd. De namen van de

respondenten en de organisatie blijven anoniem zodat het niet te herleiden is (Baarda, et al., 2013). De interviews kunnen betrouwbare en persoonlijke informatie bevatten en er worden kritische meningen gevraagd waardoor het waarborgen van de anonimiteit gewaarborgd moet blijven. Dit is ook aan de respondenten vermeld voordat zij deelnamen aan de interviews om ervoor te zorgen dat zij open en eerlijk antwoord geven (Baarda, et al., 2013). De onderzoeker heeft voorafgaand van de interviews alle respondenten individueel benaderd voor deelname aan het onderzoek. Alle gevraagde respondenten hebben vrijwillig deelgenomen aan het onderzoek. Voordat de interviews afgenomen werden door de onderzoeker hebben alle respondenten een toestemmingsverklaring getekend ter bescherming van zowel de respondenten als de onderzoeker. Het werken met informed consent draagt bij aan de ethische verantwoording en betrouwbaarheid van het onderzoek omdat respondenten vooraf op de hoogte zijn van wat er van hen verwacht wordt (Baarda, et al., 2013).

3.2 Dataverzamelmethode

In dit onderzoek is er gekozen voor een kwalitatieve onderzoeksmethode. Hierbij gaat het vooral over de inhoud. Er wordt bij kwalitatief onderzoek vooral gekeken naar de vraag waarom iets gebeurt en welke mensen daarbij betrokken zijn. In dit onderzoek is ervoor gekozen om kwalitatief onderzoek te doen omdat hierbij diepgaande informatie verzameld kan worden en er doorgevraagd kan worden naar achterliggende motivaties, meningen, visies en behoeftes van de respondenten (Baarda et al., 2013). Er is in dit onderzoek gekozen voor semigestructureerde interviews. Dat wil zeggen dat de onderwerpen voor het interview vast staan en dat er een aantal belangrijke vragen opgesteld zijn. Bij een semigestructureerd interview gaat het voornamelijk over open vraagstelling (Baarda et al., 2013). De respondent heeft door de open vraagstelling meer ruimte om antwoorden toe te lichten. Voor de onderzoeker is het belangrijk om een geïnteresseerde houding aan te nemen tijdens het interview omdat dit de respondent meer uitdaagt om dingen te vertellen. Het is ook belangrijk om door te vragen omdat hierdoor meer informatie en data verkregen kan worden. De onderzoeker mag bij een semigestructureerd interview afwijken van de vraagvolgorde en de vraagformulering. Dit maakt dat elk interview anders is. De onderzoeker moet er wel voor zorgen dat alle belangrijke thema's en vragen aan het einde van het interview aan bod zijn gekomen (Baarda et al., 2013).

Volgens Baarda, et al (2013) is semigestructureerd interviewen de beste manier omdat er bij andere methodes onvoldoende diepgang en inzicht wordt geboden voor de onderzoeker om de deelvragen te beantwoorden. De topiclijst die is opgesteld bij dit onderzoek is voortgekomen uit het theoretisch kader en geven antwoord op de deelvragen. De betrouwbaarheid wordt vergroot door dezelfde vastgestelde thema's en vragen aanbod te laten komen tijdens elk interview (Baarda et al., 2013). De onderzoeker moet zich bewust zijn van het doorvragen op antwoorden van de respondent over de ervaringen met het begeleiden van de kinderen op MKD X. Hierdoor kan de onderzoeker via het perspectief van de respondenten kijken. Het open en flexibele karakter van een kwalitatief onderzoek helpt daarbij. Een voordeel van een semigestructureerd interview is dat er veel meer informatie verkregen kan worden dan bij een gesloten interview (Baarda et al., 2013). Er staat al vast welke vragen en onderwerpen aan bod komen en hierover is van te voren al nagedacht zodat de deelvragen beantwoord worden.

Wat een nadeel is van een semigestructureerd interview is dat er meer tijd en voorbereiding in zit (Baarda et al., 2013). Bij kwalitatief onderzoek horen verschillende vormen van dataverzameling zoals interviews en observaties. Er is in dit onderzoek voor gekozen om gebruik te maken van alleen interviews om data op te halen. Voor observaties is geen gebruik gemaakt omdat het er in dit onderzoek vooral gaat om belevingen en ervaringen van pedagogisch medewerkers. Door de gekozen dataverzamelingsmethode kunnen de onderzoeksvragen op een betrouwbare en valide manier beantwoord worden. Er wordt rekening gehouden met de betrouwbaarheid door de interviews op te nemen met een recorder. Hierdoor kan het makkelijk terug geluisterd en getranscribeerd worden waardoor er geen informatie verloren gaat. Door de interviews op te nemen heeft de onderzoeker alle tijd om goed naar de respondent te luisteren en om goed door te vragen (Baarda et al., 2013). De interviews zijn allemaal afgenomen in een aparte rustige ruimte met alleen de onderzoeker en de respondent. Dit zorgt voor geen afleiding en is dus betrouwbaar voor het onderzoek. Voor het onderzoek is een groep respondenten gekozen die de populatie het beste kunnen vertegenwoordigen. Dit draagt bij aan de validiteit van de interviews.

3.3 Meetinstrument

Bij afname van dit onderzoek is gebruik gemaakt van een meetinstrument. Dit is de methode en tegelijk ook het middel van dataverzameling voor een onderzoek (Baarda et al., 2013). In dit onderzoek is gebruik gemaakt van een semigestructureerd interview en daarbij hoort een topiclijst. De topiclijst van dit onderzoek is terug te vinden in de bijlage. In de topiclijst staan onderwerpen en vragen die in het interview ter sprake moeten komen. De onderwerpen en vragen in de topiclijst van dit onderzoek zijn gericht op het begeleiden van de kinderen op MKD X met betrekking op ontwikkelingstaken. De topiclijst is leidend tijdens de interviews en alle vragen en thema's moeten aan bod komen om een zo goed mogelijk antwoord op de hoofdvraag te krijgen (Baarda et al., 2013). De topiclijst is ontwikkeld met open vragen zodat de onderzoeker door kan vragen op de antwoorden van de respondent want dit zorgt voor meer verdieping in de interviews (Baarda et al., 2013).

In dit onderzoek is de validiteit op verschillende manieren gewaarborgd. Allereerst zijn er verschillende medewerkers geïnterviewd die allemaal werkzaam zijn op of met MKD X. Aan het begin van de interviews is tegen de respondenten verteld dat de onderzoeker onafhankelijk is van organisatie X en dat de respondenten anoniem blijven. Hier is voor gekozen om de respondent op het gemak te stellen zodat zij eerlijke antwoorden geven en geen sociaal wenselijke antwoorden gaan geven (Baarda et al., 2013). Want als dit gebeurt is de data van het onderzoek niet meer valide. Tijdens de interviews is benoemd door de onderzoeker dat er bij onduidelijkheden over woorden en termen vragen gesteld mochten worden om te vermijden dat zij onjuiste antwoorden geven op de vragen. Belangrijk bij de interviews was dat er vanuit de data antwoord gegeven werd op de hoofdvraag (Baarda et al., 2013). Om dit te kunnen doen is er van te voren een topiclijst gemaakt. De topiclijst is ontwikkeld aan de hand van het theoretisch kader van dit onderzoek. Het interview bestaat uit kleine thema's. Uit elke paragraaf van het theoretisch kader zijn vragen geformuleerd die mee genomen zijn in de interviews. Er wordt veel aandacht besteed aan de ervaringen van de pedagogisch

medewerkers over het begeleiden van de kinderen in een diverse groep. Verschillende belangrijke begrippen uit het theoretisch kader komen ook aan bod in de interviews zoals multidisciplinair team, groepsklimaat, pedagogische uitgangspunten, systeemgericht werken, verticale groep, verschillende problematieken, ontwikkelingsproces en de zone van de naaste ontwikkeling. Deze belangrijke begrippen uit het theoretisch kader zijn opgehaald uit literatuur (Baarda et al., 2013). Door middel van de theorie zijn er specifieke vragen ontstaan voor de professionals van MKD X. De belangrijke begrippen zijn daardoor geoperationaliseerd tot de topiclijst.

Om de validiteit in het onderzoek te bewaarborgen werden er in de interviews alleen vragen gesteld die te maken hadden met het begeleiden van de kinderen op MKD X. Er werd door de onderzoeker zo veel mogelijk voorkomen dat er afgeweken werd van het thema (Baarda et al., 2013). Dit werd voorkomen om de verdieping in te kunnen gaan op belangrijke thema's. Niet alleen de validiteit maar ook de betrouwbaarheid is in dit onderzoek op verschillende manieren gewaarborgd. Het is belangrijk dat de interviews toetsbaar en duidelijk zijn. In dit onderzoek is er daarom goed gekeken naar de nauwkeurigheid van het instrument. Om te kijken of het interview op de juiste manier afgenomen kan worden heeft er een proefinterview plaatsgevonden met een medestudent van de opleiding om te kijken of het interview goed en duidelijk in elkaar steekt. Door het proefinterview zijn er verschillende vragen weggehaald die niet relevant waren voor het onderzoek. Ook zijn sommige vraagstellingen anders verwoord. Bij de vragen is er ook gelet op de manier van vraagstelling zodat vooroordelen voorkomen werden (Baarda et al., 2013). Ook zijn de vragen allemaal open geformuleerd om veel informatie te winnen. Door de topiclijst had de onderzoeker vastigheid en konden onderwerpen niet vergeten of herhaald worden (Baarda et al., 2013). Om te controleren of de informatie die verzameld was door de interviews goed was opgenomen door de onderzoeker werd er aan het einde van het interview een korte samenvatting gegeven. De interviews zijn opgenomen met een recorder en zijn getranscribeerd door de onderzoeker en dat maakt dat de informatie volledig en juist is verwerkt (Baarda et al., 2013).

3.4 Data-analyse

De data-analyse van dit kwalitatief onderzoek is een gerichte zoektocht naar het beantwoorden van de onderzoeksvragen. Na het afnemen van de interviews zijn de interviews geanalyseerd volgens de 3 stappen waarneming, analyse en reflectie (Boeije, 2014). Als eerste is de informatie verzameld door semigestructureerde interviews. Daarna is er gekeken wat de informatie van de interviews inhoudt en welke betekenis hieraan gegeven kan worden. Tijdens de data-analyse is er gebruik gemaakt van open, axiaal en selectief coderen (Boeije, 2014). Bij het open coderen heeft de onderzoeker de tekst weggehaald die niet relevant is voor de onderzoeksvraag (Boeije, 2014). Dit is gedaan door middel van de tekst die niet relevant was door te strepen en niet geheel te verwijderen. Hier is voor gekozen omdat de tekst later misschien nog gebruikt kan worden. Daarna is het interview verdeeld in fragmenten en hier zijn codes aan gegeven. De fragmenten worden samengevat met één woord en dat wordt een code. In dit onderzoek zijn verschillende codes naar voren gekomen. Belangrijke codes voor dit onderzoek zijn bijvoorbeeld groepsklimaat, veiligheid, groepsruimte en differentiëren. Aan het

einde wordt gekeken of er dezelfde codes zijn en vervolgens kunnen deze dan samengevoegd worden (Boeije, 2014). Daarna moet er axiaal gecodeerd worden en dat houdt in dat de verschillende codes samengevoegd worden door een samenhang te zoeken tussen de codes. De codes kunnen dan gecategoriseerd worden. In dit onderzoek zijn de codes onder verschillende categorieën verdeeld en in een tabel geplaatst. Dit heet een codeboom (Boeije, 2014). De codeboom van dit onderzoek is te vinden in de bijlage. Uit de interviews kwam bijvoorbeeld vaak de groepssamenstelling van MKD X aanbod. Een begrip wat vaak werd benoemd in de verschillende interviews was groepsklimaat. Deze codes zijn later onderverdeeld onder één kopje. Daarbij is er ook gebruik gemaakt van plus en min tekens om aan te geven of dit fragment positief of negatief was (Boeije, 2014). Na het axiaal coderen volgt het reflecteren. De onderzoeker kijkt hier naar de resultaten van de analyse en kijkt hoe dat een bijdragen kan leveren aan het beantwoorden van de hoofdvraag. De onderzoeker heeft vooral gekeken naar de ervaringen en behoeftes van de medewerkers op MKD X. Na het axiaal coderen volgt het selectief coderen. Hierbij wordt er structuur aangebracht in de categorieën die voort zijn gekomen bij het axiaal coderen. In dit onderzoek is dat gedaan door middel van 3 categorieën te maken. Op basis van de deelvragen. Eerst wordt er gekeken naar de huidige situatie daarna naar de krachten en belemmeringen en als laatst wordt er gekeken naar wat er nog nodig is.

Hoofdstuk 4 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de onderzoeksresultaten toegelicht. Er wordt hierbij een koppeling gemaakt met theorie uit het theoretisch kader. De resultaten uit de interviews beantwoorden de deelvragen en de hoofdvraag.

4.1 Deelvraag 1

In deze paragraaf wordt er beschreven wat er op dit moment al gedaan wordt op MKD X om de kinderen te begeleiden bij de verschillende ontwikkelingstaken.

Basisdoelen die gehanteerd worden in de groep

Het voornaamste basisdoel op MKD X is dat de kinderen tot ontwikkeling komen. Om de kinderen zo goed mogelijk tot ontwikkeling te laten komen zijn er een aantal uitgangspunten in de groep.

Pedagogisch groepsklimaat

Er is een goed groepsklimaat nodig om te kunnen leren (Jongepier, Struijk & van der Helm, 2010). Dit blijkt uit de theorie van het theoretisch kader. Uit de interviews komt naar voren dat het groepsklimaat in de groep op dit moment niet goed is. Dit komt omdat de groep niet als één groep kan functioneren omdat de verschillen zo groot zijn tussen de kinderen. Respondent 5 geeft aan dat het slechte groepsklimaat niet zo zeer te maken heeft met het verschil in problematieken maar meer door de verschillende leeftijden en niveaus. De maand december is voor de groep ook een erg drukke en emotionele maand geweest. Sinterklaas, kerst en het afscheid van een pedagogisch medewerker hebben gezorgd voor veel onrust in de groep. Na de kerstvakantie stromen er verschillende kinderen uit naar vervolg onderwijs waarbij verwacht wordt dat het groepsklimaat ook weer beter wordt. De dynamiek van de groep maakt of breekt het groepsklimaat in de groep volgens respondent 7.

“Op dit moment is gewoon de samenstelling van de groep en de groepsdynamica niet in balans waardoor het klimaat ook niet optimaal is”. (R5)

Veiligheid

Wat ook belangrijk is om tot ontwikkeling te komen is veiligheid ervaren. De respondenten geven aan dat zij veiligheid bieden door kinderen te volgen, er vooral te zijn, kijken naar wat de kinderen nodig hebben en daarbij aan te sluiten. Ook nabijheid bieden komt naar voren. Het visualiseren, voorbereiden en keuzes maken voor kinderen horen ook bij veiligheid bieden. Kinderen uit de groep halen is ook een manier van veiligheid bieden die wordt ingezet. Aanvoelen wat het kind nodig heeft hoort hier ook bij. Vooral sensitief reageren, emoties vertalen, aangeven wat er gezien wordt en grenzen stellen dragen bij aan veiligheid. Deze punten komen ook terug in het theoretisch kader (Jongepier & Struijk, 2008).

“Wat ik ook heel veel doe is als een kind over de flos raakt, heel boos wordt en gaat schelden enzo

dan ga ik de andere kinderen opvangen. Dus heel erg zo van kom maar even lekker knuffelen of kom maar op schoot zitten". (R6)

Structuur in de groep

Uit het theoretisch kader komt naar voren dat structuur belangrijk is in de groep. Als er een duidelijke structuur is weten kinderen waar zij aan toe zijn en weten zij wat zij kunnen verwachten (Jongepier & Struijk, 2008). Door een duidelijke vaste structuur kunnen de kinderen zich beter ontwikkelen. Gedurende de dag is er veel structuur in de groep. Elke dag is er een vaste dagindeling en zijn er vaste rituelen. In de groep wordt gebruik gemaakt van pictogrammen om de dag te structureren. Kinderen kunnen in een oogopslag zien hoe de dag eruit ziet en wat er van hen verwacht wordt. Aan tafel hebben de kinderen allemaal een vaste plek wat ook zorgt voor structuur.

"Door een goede structuur in de groep neer te zetten ervaren kinderen veiligheid". (R8)

Normen en waarden

In de groep worden bepaalde regels gehanteerd die te maken hebben met normen en waarden.

Hulpverleningsplannen/rapporteren

Om de ontwikkelingen van de kinderen bij te houden worden er hulpverleningsplannen geschreven. Hierin worden doelen vastgesteld. Tijdens de behandeling worden dingen gerapporteerd in het hulpverleningsplan over de vorderingen en knelpunten van de kinderen. De hulpverleningsplannen worden gemaakt met het programma Morecare4. Alles wordt in dat systeem geregistreerd.

"Je kan dingen hierdoor makkelijk terughalen. En het moet ook gewoon zwart op wit staan want het is ook fijn met verslaglegging of als je dingen niet helemaal meer weet dan kun je het terughalen. En je kan de voortgang van een kind ook goed zien door middel van het rapporteren". (R7)

Werken in groepsverband

Het is volgens de gedragswetenschapper belangrijk om in groepsverband te werken. Omdat kinderen moeten leren functioneren in een groep. De respondenten geven aan heel goed te moeten blijven kijken wat de groep nodig heeft. Als er meerdere kinderen zijn die veel nodig hebben op hetzelfde ontwikkelingsgebied wordt er met een klein groepje hetzelfde aanbod aangeboden. Dit wordt gedaan in bijvoorbeeld samenspel momenten of kringactiviteiten.

“Je probeert eigenlijk continu te kijken wat heeft de groep nodig en hoe kunnen we een aanbod bieden voor iedereen samen in groepsverband”. (R5)

De pedagogisch medewerkers moeten erg flexibel zijn in een diverse groep. Want het ene kind is al bezig met lezen en schrijven en het andere kind is net begonnen met zindelijk worden. Uit het onderzoek komt naar voren dat duidelijkheid, structuur en voorspelbaarheid bieden voor alle kinderen in de groep van belang is (Jongepier, Struijk & van der Helm, 2010). Alle kinderen krijgen in de groep het recht om autonoom te zijn. Waar ze leren omgaan met grenzen en waar ze leren om contact te hebben met anderen. Belangrijk voor alle kinderen is dat zij het gevoel krijgen dat zij er mogen zijn. Al deze dingen zijn nodig om tot ontwikkeling te komen. Het begeleiden van de kinderen wordt vaak gedaan door middel van het positieve. Bijvoorbeeld door beloningssystemen of om bepaald goed gedrag uit te vergroten. Hierdoor worden kinderen gemotiveerd om het goede te doen. In het theoretisch kader komt ook terug dat dit motiverend is voor kinderen (van Beemen, 2010).

Individuele begeleiding

Kinderen worden individueel geobserveerd bij de start van de behandeling. Er wordt gekeken naar wat een kind wel en niet kan en of er bijzonderheden zijn. De respondenten geven aan dat zij in staat zijn om te beoordelen of een kind achterloopt in de ontwikkeling. Door dit goed in te schatten worden de kinderen niet overvraagd en kan er op een goed niveau worden ingestoken. Omdat er zoveel verschil zit tussen de kinderen in de groep proberen de pedagogisch medewerkers af te stemmen op wat de kinderen individueel nodig hebben. Want elk kind heeft iets anders nodig.

“Wat je doet bij het individuele contact is dat je goed gaat kijken waar heeft het kind net iets meer behoefte aan. Dus op het moment dat jij een kindje hebt met een hechtingsstoornis dan kan het zijn dat je gewoon heel duidelijk moet zijn, kort moet blijven en minder verwacht in de relatie omdat dat gewoon nog te moeilijk is. En bij een kindje met autisme bijvoorbeeld ga je wat voorzichtiger mee om met in een keer impulsieve grapjes te maken”. (R2)

De respondenten geven aan dat zij bij elk kindje individueel proberen aan te sluiten bij de ontwikkeling en daarbij proberen in te steken. Ook proberen zij een onderwijsaanbod aan te bieden op het juiste niveau. Op een niveau wat een kind al goed kan en niet op een niveau wat het kind nog niet kan omdat het dan moeilijk is of er een strijd komt. De overvraging proberen zij te stoppen. Er wordt gekeken naar waar het kindje zit in zijn ontwikkeling en vanuit daar kan het kind gestimuleerd worden om te kunnen groeien. Uit het theoretisch kader blijkt dat dit ook de beste manier is om kinderen te laten ontwikkelen (Spanjaard & Slot, 2015).

Ontwikkelingstaken

In de groep wordt er gewerkt aan de verschillende ontwikkelingstaken van de kinderen. Er wordt aandacht besteed aan de cognitieve, sociaal-emotionele, spraak-en taal en motorische ontwikkeling in de groep. Deze ontwikkelingsgebieden komen ook terug in het theoretisch kader (Janssen-Vos, 2008). Het doel is dat alle kinderen op deze gebieden een zo goed mogelijke groei doormaken. Alle ontwikkelingen worden eigenlijk door heel de dag heen gestimuleerd. De cognitieve ontwikkeling wordt gestimuleerd door kringactiviteiten en ontwikkelingswerkjes. De sociaal-emotionele ontwikkeling wordt gestimuleerd door samenspel in de verschillende speelhoeken en door het omgaan met regels, afspraken en gevoelens. De spraak-taal ontwikkeling wordt gestimuleerd door de kinderen veel zelf te laten praten, te vragen, woordondersteuning te bieden en door gebarentaal. De motorische ontwikkeling wordt gestimuleerd door het knutselen in de groep. Zoals knippen, plakken en scheuren of sensorisch met zand, water en scheerschuim. Dit behoort tot de fijne motoriek. De grove motoriek wordt veel gestimuleerd door het buitenspelen en het gymen.

Zone van de naaste ontwikkeling

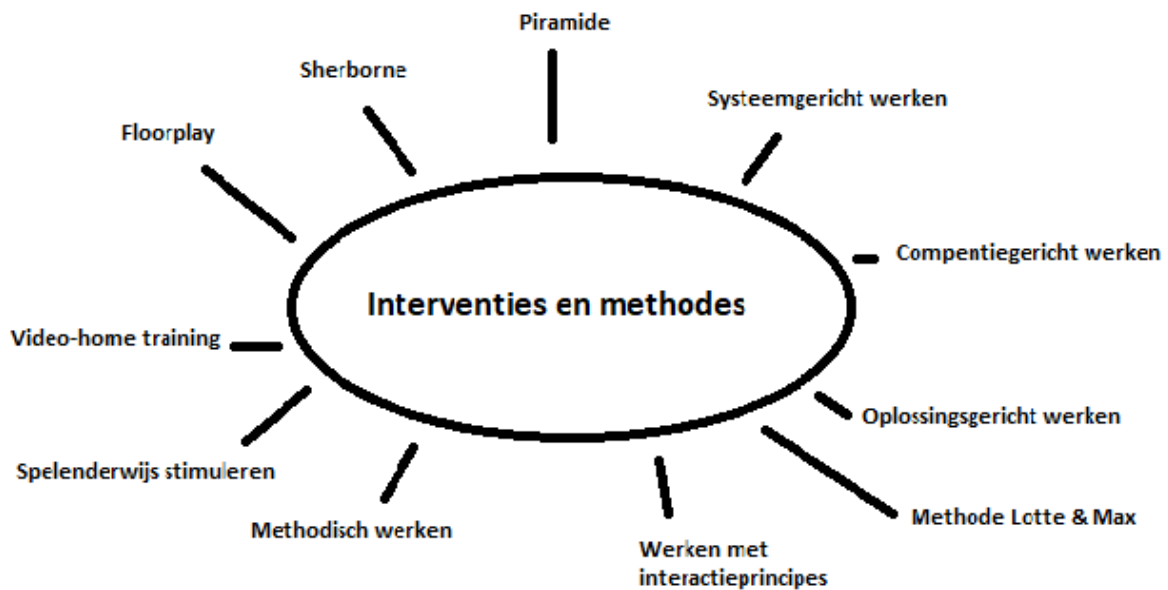
De respondenten geven aan dat er op sommige momenten een aanbod wordt aangeboden boven het niveau van het kind. Dit is volgens respondent 1 ook het streven van de behandeling. Maar respondent 6 geeft aan dat er op dit moment vooral heel laag ingestoken wordt. Bij kinderen die een terug val krijgen is het belangrijk om een stapje terug te doen om zo het kind weer beter in zijn vel te laten komen. En vanuit daar kunnen er dan weer stapjes naar de naaste ontwikkeling gemaakt worden. Op het moment dat je steeds blijft zitten op een niveautje hoger of daar tegenaan dan raken de kinderen gefrustreerd of je raakt ze echt kwijt geeft respondent 2 aan.

Differentiëren

Om de kinderen zo goed mogelijk te begeleiden doen de pedagogisch medewerkers hun best om de groep regelmatig te differentiëren. Er wordt minder groepsgericht gewerkt en meer gedifferentieerd omdat het anders te lastig is voor de kinderen en het niet haalbaar is. Het differentiëren gebeurt door de groep te verdelen in 2 groepjes bij het kringmoment. Een groepje die meer onderwijs rijp zijn en zij krijgen groep 1 onderwijs aangeboden. Het andere groepje is voor peuteraanbod. Één groep blijft in de groepsruimte en het andere gaat naar een aparte ruimte. In de groep zit een kind dat individueel meer begeleiding krijgt en vaker apart wordt genomen om beter te kunnen reguleren. Hier is voor gekozen omdat hij niet kan functioneren in een groep. Voor dit kind wordt een individueel programma aangeboden. Er wordt geprobeerd om op bepaalde momenten weer aan te sluiten in de groep zodat hij wel een binding met de groep blijft houden. Volgens respondent 6 wordt het differentiëren op dit moment niet meer structureel ingezet. Bij het geven van kleuteronderwijs wordt er ook heel erg gekeken naar het niveau van het kind. De pedagogisch medewerkers geven afgestemd werkjes.

Interventies en methodes

Er worden in de groep verschillende interventies en methodes ingezet.

Samenwerking met het team

Alle respondenten van dit onderzoek ervaren de samenwerking met het team als erg positief. Zij ervaren veel steun aan elkaar wat maakt dat zij steeds weer positieve energie krijgen om de groep draaiende te houden.

“De samenwerking heb ik altijd als heel fijn ervaren. Gewoon open, eerlijk en geen gedoe. Alles werd gewoon allemaal uitgesproken als er dingen waren”. (R4)

Dingen over de ontwikkelingen in de groep worden naar elkaar over gedragen. Door middel van korte dag evaluatie, voortgangsbesprekingen, app of mail contact. De stagiaire is 4 dagen in de week aanwezig waardoor er veel ontwikkelingen via haar worden overgedragen. Maar vaak is er ook weinig tijd waardoor het erbij inschiet. Er vindt ook werkoverleg plaats met andere externe professionals. Door middel van de werkoverleggen wordt de inhoud besproken en wordt er gekeken op welke manier de behandeling verder kan gaan met nieuwe inzichten. Doordat er verschillende professionals zijn wordt er vanuit verschillende invalshoeken naar de behandeling gekeken. Omdat MKD X uit één groep bestaat is het voor de pedagogisch medewerkers fijn als er andere betrokkenen aanwezig zijn om te overleggen en manieren te vinden over hoe het beter kan. Vanuit de pedagogisch medewerkers wordt er wel een verschil ervaren met op de groep staan en op een afstand werken. De mensen die op afstand werken kunnen makkelijk dingen zeggen maar uiteindelijk staan de pedagogisch medewerkers er elke dag zelf voor.

Samenwerking met ouders

Elke ochtend en middag worden de kinderen opgehaald door hun ouders/verzorgers. Hierbij is er contact met ouders en kunnen kort dingen aan elkaar overgedragen worden. Ook door middel van een schriftje heeft de groep contact met ouders over gebeurtenissen in de groep of van thuis. Elk kind is gekoppeld aan een pedagogisch medewerker die de mentor is van dat gezin. Het mentor zijn en de

samenwerking met ouders wordt door alle pedagogisch medewerkers als zeer prettig ervaren. De pedagogisch medewerkers geven praktische thuisbegeleiding en ouders kunnen meedraaien op de groep.

“Bij thuisbegeleiding gaan we bijvoorbeeld een spelletje spelen en dan ga je dat na bespreken en ook dingetjes van de groep bespreek je terug. Dus eigenlijk vrij laagdrempelig en dan kun je meteen zien hoe gaat het thuis en waar lopen ouders tegenaan en daar haak je op in”. (R2)

Volgens respondent 8 is het belangrijk om ouders zo veel mogelijk te betrekken bij de behandeling. Zodat het geen 2 verschillende werelden ontstaan. In het theoretisch kader komt dit ook terug (Nabuurs, 2015).

“Je moet de behandeling met z’n alle doen en dan heb je ouders heel hard nodig. Ouders zijn ook degene die als het goed is de rest van hun leven aanwezig blijven en als hulpverleners zijn wij maar tijdelijk”. (R8)

4.2 Deelvraag 2

In deze paragraaf wordt er gekeken naar de krachten en belemmeringen die ervaren worden met betrekking tot het begeleiden van de kinderen op MKD X.

4.2.1 Krachten

Professionals

De professionele basishouding van de pedagogisch medewerkers wordt als een kracht ervaren. Ze zijn echt gericht op de kinderen door het kind te volgen en aan te sluiten bij de ontwikkeling. Wat als positief wordt ervaren door de gedragswetenschappers is dat er veel wordt ingestoken vanuit de positieve psychologie. Er wordt gekeken naar de krachten van het kind en hoe deze uitvergroot kunnen worden. Dit sluit aan bij competentiegericht werken (Mulder, 2003). Ze zijn constant bezig met wat vraagt de groep en kijken dan naar hoe ze daar op in kunnen spelen. Ook de hoeveelheid kennis van de pedagogisch medewerkers wordt als een kracht gezien. Dit komt door werkervaring en scholing. Wat ook als erg positief wordt ervaren in de groep is de stagiaire die er 4 dagen in de week is. Omdat er een stagiaire is kan er ook meer gedifferentieerd worden in de groep. De stagiaire is het stabiele gezicht voor de kinderen omdat zij het meest aanwezig is in de groep. Op andere locaties kunnen er taken en kinderen overgelaten worden aan andere groepen en op MKD X moeten zij alles alleen doen.

“Ook al hebben we dit jaar al een wijziging in het team moeten toebrengen en er gaat weer een wijziging ontstaan zie je dat de basis van MKD X is blijven bestaan”. (R3)

Kinderen

De krachten van de kinderen zijn dat ze situaties kunnen creëren waarbij ze succeservaringen op

kunnen doen ondanks de drukte in de groep. Door de succeservaringen worden zij sterker en kunnen zij beter gaan ontwikkelen. Ook worden de kinderen in deze groep sneller weerbaarder.

Locatie

MKD X zit gevestigd in een basisschool. De samenwerking met de school wordt als een kracht gezien. De groep zit in de vleugel met alleen kleuterklassen en daardoor heeft MKD X veel contact en samenspelmomenten met de basisschool. De kinderen op MKD X zijn door deze locatie al gewend aan een schoolse setting waardoor het gat naar vervolgonderwijs niet zo groot is als op andere MKD's. Kinderen die doorstromen naar ander onderwijs kunnen oefenen in de kleuterklas van de basisschool. De groepen op het MKD zijn klein in vergelijking met de reguliere setting wat ook als een voordeel wordt gezien.

Diversiteit in groep

Door de diversiteit in de groep kunnen kinderen van elkaar leren. De kinderen kunnen meegenomen worden in positieve ontwikkelingen van elkaar en daarvan leren. Als een kind bijvoorbeeld achterloopt op een bepaalde ontwikkelingsgebied en het speelt samen met een kind die op dat ontwikkelingsgebied wel goed functioneert kan daar van elkaar geleerd worden.

Krachten zelf organiserend team

MKD X is een zelf organiserend team wat als voordeel heeft dat zij zelf de uitvoering van de behandeling kunnen organiseren. Ze kunnen van alles zelf inzetten en bedenken.

Multidisciplinair team

Het multidisciplinaire team wordt gezien als een enorme kracht van de organisatie. Omdat er vanuit allerlei takken meegedacht en meegekeken wordt naar de kinderen. Op dit MKD is het team klein waardoor er meer tot de kern gekomen wordt en er meer de diepte ingegaan wordt tijdens werkoverleggen.

Ouders

De intensieve samenwerking met ouders wordt als een kracht gezien. Niet alleen het kind maar ook het gezin staat centraal. De pedagogisch medewerkers geven thuisbegeleiding en de ouders kunnen regelmatig meedraaien in de groep. Dit heeft volgens de respondenten een succesvol resultaat.

4.2.2 Belemmeringen

Kinderen

De laatste jaren worden de kinderen en de gezinnen die op het MKD afkomen steeds zwaarder omdat de lichtere vraagstukken al door de gemeentes worden opgevangen. Wat zij niet voor elkaar krijgen komt naar het MKD. De complexiteit in de groep wordt als een belemmering gezien. Er is een groot verschil in leeftijd, problematieken en het niveau. Het nadeel hiervan kan zijn dat kinderen echt last van elkaar kunnen hebben. Op MKD X is er door de verschillen veel onrust en onduidelijkheid. Door de grote verschillen in de groep kan er ook onveiligheid ontstaan. Respondent 5 geeft aan dat zij het

gevoel heeft dat er op dit moment niet de behandeling neer gezet wordt die ze zou willen neerzetten.

“Er is veel complexiteit in de groep waardoor het voor kinderen ook belastend is om hier te functioneren. En hierdoor wordt ook heel erg de groepsdynamica beïnvloed”. (R5)

Begeleiden van de groep

Het is van belang dat de groepsleiding stabiel, duidelijk en helder blijven in hun verhaal. Als de balans in de groep heel erg op en neer gaat dan gaat volgens respondent 1 de groepsleiding ook meer de structuur proberen te verbreken en schieten zij in het beheersen van de groep. Waardoor sommige kinderen nog meer gaan reageren en storend gedag laten zien dus het is heel moeilijk voor pedagogisch medewerker om in de zelfcontrole te blijven. Uit het theoretisch kader blijkt dat het belangrijk is om niet op het beheersen te gaan zitten (Jongepier & Struijk, 2008). Er zijn kinderen in de groep die veel aandacht opeisen waardoor er met die kinderen voortdurend aan hun doelen gewerkt wordt. Maar de kinderen die niet zo veel vragen hebben ook de juiste aandacht nodig en er moet ook aan hun doelen gewerkt worden. In de groep is er een kortdurende bewegende groepsdynamica die niet altijd onder controle.

“Het was vaak moeilijk omdat de groep zo veel vroeg. We hadden zo veel problematieken. De problematieken waren zo hoog en het escaleerde zo vaak dat je eigenlijk heel de dag bezig was om brandjes te blussen en er maar voor te zorgen dat het goed ging”. (R7)

Wat ook als valkuil wordt gezien is dat de medewerkers van organisatie X soms de ontwikkelingsachterstand van kinderen verkeerd inschatten. Dit komt doordat zij zoveel kinderen zien met bijzonder gedrag. Het gevaar is dat de algemene ontwikkeling uit het oog verloren wordt. Wat ook wordt aangegeven is dat het jammer is dat de groep altijd maar kan functioneren in kleine groepjes. Als de kinderen naar vervolg onderwijs gaan moeten zij ook in een grote groep kunnen functioneren maar op MKD X kan er niet in een grote groep gewerkt worden. Ook is het een belemmering dat er wegens het differentiëren dubbel zo veel voorbereiding moet zijn. Er is elke dag een pedagogisch medewerker van de groep afwezig omdat het individueel moet werken met een kind. Dit zorgt ervoor dat er meer afstand komt van de groep, het groepsproces en de kinderen individueel. Respondenten 5 en 7 geven aan dat zij het begeleiden van de groep ervaren als overleven. Vaak moeten taken ook buiten werktijd gedaan worden.

Behandeling

De behandeling van het MKD is 12 maanden. Dit wordt in sommige gevallen als een belemmering gezien omdat sommige kinderen langer nodig hebben en ouders niet voldoende beschikbaar zijn. Soms zitten de pedagogisch medewerkers zo in de waan van de dag dat er iemand nodig is om de behandeling even te overstijgen. Dit wordt gedaan door de manager of de gedragswetenschappers. Er moet dan weer even naar voren gehaald worden hoe de behandeling het beste neergezet kan worden. Soms zit de groepsleiding zo in de knoop dat zij niet meer uit een bepaalde situatie komen en niet meer weten hoe zij dingen op kunnen lossen.

“Wij komen als relatief buitenstaanders weer naar binnen en kijken er dan naar en zeggen dan je kunt het ook anders zien”. (R3)

In de behandeling hoort ook het stukje rapporteren. Respondent 4 geeft aan dat dit ten koste gaat van de voorbereidingstijd. Door vele andere taken en afspraken wordt het rapporteren daarom minder gedaan op MKD X. Door de respondenten wordt aangegeven dat een goede voorbereiding meer prioriteit heeft zodat er goed aan de doelen van de kinderen gewerkt kan worden. Wegens tijdgebrek wordt er ook niet altijd alles aan elkaar overgedragen.

Zelf organiserend team

MKD X is een zelf organiserend team en dit wordt door sommige respondenten als lastig ervaren. Er zijn op dit moment te weinig kaders en die worden gemist. Het is soms onduidelijk wat de bedoeling is, hoe dingen gedaan moeten worden, wat er verwacht wordt, wat ze moeten bereiken en wat de doelen zijn. Het is veel zoeken naar wat de bedoeling is en dat is lastig en kost veel tijd.

Multidisciplinair behandelteam

De aanwezigheid van de therapeuten op de groep is steeds minder geworden. Dit vraagt van de medewerkers dat zij dingen moeten signaleren en dat is moeilijk vanwege de complexe groep die veel vraagt waardoor er minder snel signalen worden opgepikt. Op MKD X was een heel jaar geen ergotherapeut. Respondent 2 geeft aan dat door de bezuinigingen en de locatie op MKD X het werken minder multidisciplinair is geworden dan wat het zou moeten zijn en dat is nadelig voor de behandeling. Ook het geven van groepslessen door de therapeuten wordt minder gedaan. Dat komt mede doordat de groep zo ver uit elkaar ligt op MKD X.

“Ik vind dat wel heel belangrijk. Dat andere disciplines mee kijken net als een ergotherapeut, fysiotherapeut, logopedist dat die allemaal mee kijken en mee denken en ook ondersteuning kunnen bieden”. (R9)

Locatie

De ruimte is erg beperkt op MKD X. Het zit in een reguliere basisschool waardoor er altijd rekening gehouden moet worden met de school. In de loop van de tijd zijn er meerdere ruimtes tot de beschikking van MKD X gekomen. Een kleine kantoor ruimte en een tussenruimte boven in het gebouw. Wat een belemmering is, is dat deze ruimtes ver van de groep af liggen. Er moet daarvoor echt door de school gelopen worden en dat is voor de kinderen op het MKD erg lastig.

Op de andere locaties zijn de MKD groepen groter en zijn er veel meer mogelijkheden buiten de groep zoals een eigen speeltuintje, een speelgang en gebruik maken van andere groepen. Ook de vele collega's die je op de andere locaties hebt kunnen elkaar ondersteunen. Op MKD X is dit allemaal niet en dat wordt als een belemmering ervaren. Ze zijn daar met het eigen team van 4 personen en zij moeten alles zelf bedenken en oplossen met elkaar. De logopedist geeft ook aan dat zij op de locatie van MKD X minder mogelijkheden heeft voor behandeling buiten de groep. Respondent 4 geeft aan dat zij zich op deze locatie vergeten voelt. Het is moeilijker om binnen de organisatie dingen voor

elkaar te krijgen. MKD X is een beetje onzichtbaar voor iedereen geeft zij aan. Het team moet moeite doen om zichzelf zichtbaar te maken en dat kost veel tijd.

“Het grotere doel van locatie MKD X is dichterbij zitten voor de kinderen die daar vanuit die gemeentes komen. Maar ik denk dat de algehele meerwaarde het niet waard is eigenlijk om daar te gaan zitten”. (R4)

Ouders

De kinderen op MKD X beïnvloeden elkaar. Wat regelmatig terug komt van ouders is dat hun kind dingen overneemt van andere kinderen in negatieve zin.

“ We hebben nu kinderen of ik moet zeggen al onze kinderen die zeggen nu ook godverdomme thuis en dat komt dan door een kind en dat is dan wel dat je denkt van hmm”. (R6)

Wat ook vaak gezien wordt bij ouders is dat zij de behandeling of het onderwijs thuis ook nog willen toepassen om hun kind te helpen. Respondent 9 geeft aan dat ouders daarin afgeremd en gestuurd in moeten worden. Thuis moeten kinderen zich namelijk kunnen ontspannen want vanuit de ontspanning kunnen kinderen beter leren.

4.3 Ondersteuning

In deze paragraaf worden de behoeftes van de respondenten beschreven om de kinderen beter te kunnen begeleiden.

Hulpverleningsplannen en rapporteren

Respondent 1 geeft aan dat het ondersteunend kan zijn voor de pedagogisch medewerkers als zij de hulpverleningsplannen en het evaluatieplan gedurende het proces blijven aanvullen. Als de ontwikkelingen van de kinderen telkens gerapporteerd worden scheelt het bij de evaluaties veel tijd en door het bij te houden worden belangrijke dingen ook niet vergeten. Het moet geen doel aan zich worden maar een manier wat als ondersteuning kan gelden. Er moet gekeken worden naar hoe hou je of hoe blijft het hulpverleningsplan ondersteunend aan het proces. Door middel van rapporteren kan er doelgerichter gewerkt worden.

“ Het moet een middel zijn om het proces van het kind goed in beeld te houden. Dat is wat je wil”.(R8)

Ook door te rapporteren in morecare4 kunnen dingen over de ontwikkelingen van de kinderen aan elkaar overgedragen worden. Respondent 7 geeft aan dat er veel tijd in gaat zitten maar dat het veel kan opleveren. Er wordt multidisciplinair gewerkt dus anderen professionals kunnen het ook zien. Op het rapporteren moet volgens de respondenten nog meer focus komen.

Groepssamenstelling

De respondenten hebben behoefte aan een betere groepssamenstelling. Over wat haalbaar is voor een op zichzelf staande locatie als MKD X met de fataliteiten die het heeft. Daarmee wordt bedoeld dat zij het graag zien dat de kinderen die op deze groep komen gesorteerd worden op bijvoorbeeld

leeftijd of problematiek. Waardoor de groep horizontaal wordt. Door dit te doen zou er meer rust en balans gecreëerd worden in de groep. Hierdoor zou er ook veel gerichter een aanbod aangeboden kunnen worden. Respondent 2 geeft aan dat het op deze locatie bijna niet te doen is om van alle markten thuis te zijn.

“Kinderen die hechtingsproblematiek hebben ja merken we dat dit heel lastig is op deze locatie. Het zijn vaak hele externaliserende kinderen. Waardoor de herrie en geen time out ruimte zorgt dat het heel lastig is om daar mee om te gaan” (R8)

Met elkaar blijven signaleren

Belangrijk als ondersteuning is om goed met elkaar te blijven signaleren wat er in de groep gebeurt en wat zij nodig hebben. Met elkaar in gesprek blijven gaan en reflecteren is erg belangrijk. Ook het kijken naar de kinderen individueel is van belang. Er moet gekeken worden naar wat het kind nodig heeft en of de kinderen op MKD X kunnen halen wat zij nodig hebben. Dit moet kritisch gedaan worden. Door de medewerkers op de groep is er behoefte aan meer overleg met therapeuten en de gedragswetenschappers. De sfeer en het klimaat in de groep moet in balans zijn volgens respondent 8. Dat is nodig om de kinderen tot ontwikkeling te laten komen (Jongepier & Struijk, 2008). Hiervoor is stabiliteit, evenwicht, rust en overzicht nodig. Door goed met het team in gesprek te gaan en door goed te kijken naar dingen die anders moeten en ook dingen anders durven doen wordt er verwacht dit te kunnen neerzetten.

De extra ruimtes meer benutten

De extra ruimtes worden nu alleen benut bij de kringactiviteiten. Het kan ook als ondersteuning gelden om daar meer te spelen met kleine groepjes.

Begrip van de organisatie

Uit de interviews komt naar voren dat er behoefte is naar meer begrip en ondersteuning vanuit de organisatie. De directeur van organisatie X is in het verleden uitgenodigd door MKD X om eens te kijken naar deze locatie. Er is toen een afspraak gemaakt maar deze is later afgezegd. En sinds het bestaan is er nog nooit iemand vanuit de directie langs geweest. De respondenten geven aan dat zij oog willen voor de situatie die daar is.

“Ja dat de directeur er nog nooit is geweest dat vind ik afschuwelijk. De organisatie heeft deze locatie toch zelf bedacht. Dan moet je er toch ook oog voor blijven houden voor zo’n plek”. (R4)

Make over van ruimte

Er is ook behoefte aan nieuwe meubels en een make over van de ruimte. De respondenten geven aan dat er nu in de ruimte alleen oude meubels staan die uit elkaar vallen. Door nieuwe meubels neer te zetten en de ruimte op te knappen zou er ook meer rust gecreëerd kunnen worden in de groep. De randvoorwaarde moeten volgens respondent 9 ook gewoon goed zijn en dat is nu niet het geval. Respondent 7 geeft ook aan warm water te missen in de groep.

Meer samenwerking met andere locaties

De respondenten geven aan meer samenwerking en verbinding te willen hebben met andere locaties. Op andere locaties wordt er een voorbereiding gemaakt voor elk thema en hier maakt iedereen op die locatie gebruik van. Er hoeft daar dus maar een iemand de voorbereiding te maken. Als de voorbereiding met elkaar gedeeld wordt dan scheelt dat voor iedereen veel werk. MKD X moet alles alleen doen en zij hebben behoefte om dit samen te doen met andere locaties. Hierdoor krijgen zij meer tijd en is er meer aandacht voor andere belangrijke dingen. Ook met speciale vieringen voelt MKD X zich buitengesloten. Zij geven aan het ondersteunend te vinden als er meer samengewerkt wordt en zij meer betrokken worden.

Tussenruimte

De respondenten geven aan dat het ondersteunend is voor MKD X als de tussenruimte tussen het lokaal met het andere lokaal van het MKD wordt. Nu is het een speelruimte van de kleuters van de basisschool. Dit is volgens respondent 6 een perfecte ruimte die MKD X nodig heeft. Hier zou een rust plek gecreëerd kunnen worden voor kinderen die een time out nodig hebben. Nu is er geen ruimte beschikbaar waarbij dit kan. De ruimtes die in gebruik zijn door het MKD zijn allemaal te ver weg. Als deze ruimte tot de beschikking is hoeft er ook niet verplicht een medewerker met het kind mee want deze ruimte grenst aan de MKD groep.

Therapeuten die meedraaien in de groep

Door verschillende pedagogisch medewerkers wordt aangegeven dat zij de therapeuten missen. Wat ondersteund zou zijn voor de medewerkers is dat de therapeuten mee komen draaien in de groep en zelf de kinderen gaan observeren en daarbij handvatten en tips geven aan de medewerkers.

“Ik vind het heel fijn als zij dan meekijken in de groep en dan bij verschillende settings aanwezig zijn. Ja en dan kun je echt aan doelen gaan werken en ben je wat gericht. Ga je wat gericht aan de slag. En dat hebben we ook nodig”. (R5)

Blijven differentiëren

Het differentiëren op MKD X blijft van belang. Het helpt voor de kinderen en voor de pedagogisch medewerkers als de kinderen gesorteerd worden in groepjes omdat de kinderen zo beter tot ontwikkeling komen. De kinderen die onveilig zijn voor de andere kinderen uit de groep halen is ondersteunend. Dat geeft voor een groot gedeelte rust. Het is ook ondersteunend om een goede structuur weg te zetten zodat de kinderen weten waar ze aan toe zijn. Ook het individueel blijven aansluiten bij de ontwikkeling van de kinderen is ondersteunend voor de behandeling.

Video interactie begeleiding

Respondent 9 geeft aan dat het ondersteunend is als er meer video interactiebegeleiding wordt ingezet. Daar is volgens haar nog wel winst uit te halen. De pedagogisch medewerkers zijn heel erg bezig met wat ze moeten doen en wat ze altijd doen. Daardoor is het waardevol om op microniveau situaties te gaan analyseren.

Piramide methode inzetten

Respondent 10 geeft aan dat het ondersteunend is voor de groep als zij de methode piramide meer in zetten. Het is een heel gestructureerd programma voor de spraak-taal ontwikkeling met gestructureerde doelen die op spelenderwijs uitgevoerd kan worden. Dit zou een ondersteuning kunnen zijn op het stukje spraak-taal ontwikkeling. De methode is ook onderverdeeld in leeftijden dus het kan voor alle kinderen in de groep gebruikt worden.

“Maar ik denk als je piramide veel beter zou volgen en daar de punten uit zou halen dan zou je veel meer taal kunnen stimuleren”. (R10)

Hoofdstuk 5 Conclusie en aanbevelingen

In het vorige hoofdstuk zijn de resultaten beschreven aan de hand van de drie deelvragen. In dit hoofdstuk zal er in paragraaf 5.1 een conclusie worden gegeven op de hoofdvraag. En in paragraaf 5.2 worden er aanbevelingen gegeven.

5.1 Antwoord op hoofdvraag

In deze paragraaf wordt naar aanleiding van de deelvragen antwoord gegeven op de hoofdvraag. De hoofdvraag van dit onderzoek is: Wat hebben de professionals van organisatie X op MKD X nodig om adequaat begeleiding te bieden bij de ontwikkelingstaken van de kinderen in de groep?

Uit de resultaten komt naar voren dat er nog verschillende dingen nodig zijn om de kinderen adequaat te begeleiden op MKD X. Wat erg belangrijk is voor de pedagogisch medewerkers op de groep is dat er meer begrip en ondersteuning komt vanuit de organisatie en met name van de directie. Het is voor hun ondersteunend als er meer oog is voor deze locatie want op dit moment is er nog nooit een bezoek geweest aan MKD X vanuit de directie. Omdat MKD X bestaat uit één groep is er alleen samenwerking met het team onderling. Wat zij nodig hebben is meer samenwerking en betrokkenheid met de andere locaties. Zij voelen zich op deze locatie vaak alleen en door middel van samenwerking met andere locaties kan dit ondervangen worden. Als er voorbereidingen voor de behandeling vanuit de verschillende locaties met elkaar gedeeld worden scheelt dit voor alle groepen tijd en hoeft er niet zoveel tijd meer gestoken te worden in voorbereidingen. De pedagogisch medewerkers geven ook aan dat zij het nodig hebben om meer samen te werken met therapeuten in de groep. Het is ondersteunend als de therapeuten mee komen draaien in de groep omdat zij signalen op hun expertise beter kunnen opvangen en signaleren. De respondenten geven aan het fijn te vinden om dan handvatten en tips krijgen. Hierdoor kan er doelgerichter aan de slag worden gegaan met de kinderen.

In de groep wordt er al op verschillende momenten gebruik gemaakt van differentiëren. Door de groepssamenstelling is dit echt nodig op MKD X. Wat zij nodig hebben is om dit vast te blijven houden. Uit de interviews kwam naar voren dat het differentiëren op sommige momenten vergeten werd. Het is ondersteunend om dit wel te blijven doen. Door het differentiëren worden de kinderen op hun eigen niveau uitgedaagd om te gaan ontwikkelen. Tijdens het differentiëren wordt er gebruik gemaakt van de andere ruimtes die van MKD X zijn. Op dit moment wordt er alleen gebruik gemaakt van deze ruimtes tijdens de kringactiviteit. Het kan ondersteunend zijn als er op meerdere momenten op de dag gebruik wordt gemaakt van deze ruimtes. Wat er ook echt nodig is op MKD X is een tussenruimte. Zij hebben een kleine ruimte nodig wat dichtbij de groep ligt zodat kinderen daar heen kunnen voor een time out. Nu is die mogelijkheid er niet. De andere ruimtes liggen te ver van de groep af waardoor er altijd een pedagogisch medewerker mee moet met het kind of het voor veel overlast kan zorgen voor de school. Een eigen afgeschermd schoolplein zou voor de groep ook een uitkomst bieden. Hier

kunnen kinderen dan alleen buiten spelen zonder begeleiding. Wat er ook wordt aangegeven is dat nieuwe meubels nodig zijn in deze groep. Er staan veel oude en kapotte meubels. Door dit te vernieuwen kan de groep veel meer rust uitstralen.

Om de kinderen zo goed mogelijk te kunnen begeleiden bij de ontwikkelingstaken in de groep is het erg belangrijk dat de pedagogisch medewerkers en het team met elkaar in gesprek blijven gaan, dingen goed met elkaar blijven signaleren en kritisch blijven reflecteren. Ook is het nodig om een goed groepsklimaat te creëren want hierdoor kunnen kinderen beter tot ontwikkeling komen. Het rapporteren en de hulpverleningsplannen schrijven is ook ondersteunend aan de behandeling. Door dit te blijven doen blijft het proces van de ontwikkeling up to date en zo blijft het ondersteunend aan het proces. Op dit moment worden er al verschillende interventies en methodieken ingezet om de kinderen een goede behandeling te bieden. De methode video interactie begeleiding en de taal methodiek piramide zijn nog nodig om de kinderen beter te kunnen begeleiden in de groep. Wat voor de pedagogisch medewerkers nog meer ondersteunend is om de kinderen beter te kunnen begeleiden in de groep is een betere groepssamenstelling. Het is van belang dat er gekeken wordt naar wat haalbaar is op deze locatie met de faciliteiten die het heeft.

5.2 Aanbevelingen

De aanbevelingen komen voort uit de onderzoeksresultaten. Zij dragen eraan bij om de kinderen adequaat te begeleiden op de verschillende ontwikkelingsgebieden in de groep.

1. Groepssamenstelling veranderen

Uit de probleemanalyse komt naar voren dat MKD X bestaat uit één groep waardoor er verschillende kinderen bij elkaar komen. De leeftijden varieert van 2 tot 7 jaar wat maakt dat het een verticale groep is (Zubcevic, 2008). De niveaus en problematieken zijn ook divers van elkaar. Dit maakt het voor de pedagogisch medewerkers moeilijk om met deze groep te werken. Uit de resultaten komt naar voren dat het werken op MKD X erg heftig en moeilijk kan zijn door de grote verschillen. Het wordt door de pedagogisch medewerkers ervaren als overleven. Zij geven aan dat zij een betere groepssamenstelling willen hebben op deze locatie omdat het voor de kinderen ook belastend is om in zo'n diverse groep te functioneren. Het beïnvloedt de groepsdynamica en het is belangrijk dat deze in balans is. Uit de probleemanalyse blijkt dat kinderen daardoor beter tot ontwikkeling kunnen komen (Verkuyten, 2006). Wegens de complexe groep wordt er op dit moment ook niet de behandeling geboden die er geboden zou moeten worden. Een andere groepssamenstelling bieden kan door middel van bijvoorbeeld de kinderen te sorteren op leeftijd en problematiek. Er kan tijdens de aanmelding rekening gehouden worden met deze kenmerken. Er moet gekeken worden naar wat haalbaar is op MKD X met de faciliteiten die deze locatie heeft. Door het kind eerst te observeren kan er gekeken worden naar wat het kind nodig heeft en hoe het gedrag eruit ziet. Met name van deze informatie kan er gekeken worden of het een kind is dat op MKD X geplaatst kan worden of dat het een kindje is voor een andere locatie met meer faciliteiten. Ook wordt aangegeven dat er op deze locatie geen kinderen meer behandeld moeten worden met hechtingsproblematiek. Deze kinderen

hebben zo'n bijzonder gedrag en daar is op MKD X geen ruimte voor om deze kinderen op de juiste manier te begeleiden.

2. Meer samenwerking met andere locaties

Er wordt aangegeven dat er meer samenwerking gewenst wordt tussen de verschillende locaties. MKD X voelt zich op deze locatie alleen want zij moeten alles zelf doen en regelen voor de groep. Als er meer samenwerking zou komen kan dit veranderen. Bij elk thema wordt er een voorbereiding gemaakt met een lesaanbod. Op andere locaties wordt dit met de locatie gedeeld waardoor er maar één iemand is die de voorbereiding moet maken. Alle groepen maken gebruik van hetzelfde aanbod. Dit scheelt voorbereidingstijd voor de groepen en hierdoor kan er aan andere belangrijke taken gewerkt worden. Op MKD X moeten zij de voorbereiding zelf doen en daar gaat veel tijd in zitten waardoor er andere taken niet meer aan bod komen. Uit de probleemanalyse komt naar voren dat MKD X een verticale groep is wat het voorbereiden nog moeilijker maakt omdat zij voor verschillende leeftijden een onderwijsaanbod aan moeten bieden (Boot, 2011). Als de verschillende locaties de voorbereidingen die zij maken delen met MKD X scheelt dat veel werkdruk. Het zou niet eerlijk zijn als MKD X alleen maar gebruik maakt van de voorbereidingen van anderen. Zij moeten uiteraard ook voorbereidingen maken en deze delen met de andere MKD groepen. Het is ook niet eerlijk als altijd een groep of een iemand de voorbereiding maakt. Dit kan verdeeld worden per thema en hier kunnen afspraken over gemaakt worden met de verschillende groepen. Er zijn 4 verschillende MKD locaties waardoor er veel verdeeld kan worden. De voorbereidingen delen kan gebeuren door middel van mailcontact. Dit is het handigste voor alle locaties. MKD X voelt zich ook buitengesloten bij bijzondere gelegenheden. Als er meer samenwerking komt met de verschillende locaties kunnen bepaalde gelegenheden ook met elkaar samen gevierd worden. Door dit in te zetten wordt het contact ook beter en kent iedereen elkaar ook persoonlijk wat de samenwerking kan stimuleren.

De samenwerking met de directie van organisatie X moet ook beter worden. Op MKD X is er nog nooit iemand komen kijken vanuit de directie. Dit vinden de medewerkers op MKD X erg vervelend en het voelt voor hun alsof er geen oog voor deze locatie is. Vanuit MKD X is er al eens een uitnodiging geweest maar die werd door omstandigheden afgezegd. MKD X wil dat er oog is voor de situatie dus het is van belang dat zij een nieuwe poging doen om de directie uit te nodigen. Door middel van een bezoek plannen met de directie kan de samenwerking gestimuleerd worden en kan er meer oog komen voor de situatie op MKD X. Als er geen nieuwe uitnodiging verstuurd wordt is de kans groot dat de situatie hetzelfde blijft.

Uit de resultaten komt ook naar voren dat door de drukte in de groep de pedagogisch medewerkers het lastig vinden om signalen van kinderen op te vangen. Er wordt aangegeven dat zij een andere samenwerking met therapeuten nodig hebben. Nu is dat alleen op aanvraag van de pedagogisch medewerkers maar zij geven aan weinig aanvraag te hebben omdat zij wegens de groepssamenstelling hier niet aan toe komen. Het is belangrijk dat de therapeuten mee komen draaien in de groep. De therapeuten zijn gespecialiseerd in een bepaald ontwikkelingsgebied waardoor zij oog hebben om daarin signalen op te vangen. Zij weten hierbij ook precies wat zij moeten

doen om dit ontwikkelingsgebied te stimuleren. Als de therapeuten meer zouden meedraaien in de dagelijkse routine van de groep zouden er meer signalen opgepikt kunnen worden. Hierbij kunnen de pedagogisch medewerkers ook meteen handvatten en tips krijgen over hoe zij hier mee om moeten gaan. Door deze samenwerking wordt er vanuit verschillende perspectieven naar de kinderen gekeken en zijn er meer mogelijkheden om de kinderen te laten ontwikkelen op verschillende ontwikkelingstaken. Uit de probleemanalyse komt naar voren dat MKD X een multidisciplinair team is dus door dit in te zetten kan er ook echt multidisciplinair gewerkt worden (Combinatie Jeugdzorg, z.j.)

3. Teambreed goed met elkaar blijven samenwerken en kijken wat de kinderen nodig hebben

Wat belangrijk is voor MKD X is dat het team goed moet blijven kijken naar wat de groep en wat de kinderen individueel nodig hebben. In een diverse groep werken is lastig volgens de respondenten. Maar door goed met elkaar te blijven observeren, signaleren en te reflecteren kunnen de kinderen op een goede manier begeleid worden. Als er een probleem situatie ontstaat in de groep is het van belang dat dit meteen teambreed wordt besproken zodat er vanuit allerlei perspectieven naar het probleem gekeken wordt. Het is belangrijk dat er dan echt kritisch gekeken wordt naar de situatie. Het team moet in gesprek blijven gaan en er moet goed gekeken worden naar dingen die anders moeten en het team moeten dingen ook anders durven doen. Elkaar op de hoogte houden kan naast in gesprek gaan ook door middel van dingen rapporteren in morecare⁴. Hierin kunnen alle betrokkenen zien wat er speelt bij een kind en kunnen de ontwikkelingen bijgehouden worden. Het rapporteren is ook helpend voor het schrijven van de hulpverleningsprocessen. Het is van belang om dit bij te houden. Dit scheelt later veel tijd en het proces van het kind kan zo stap voor stap gevolgd worden waarbij er echt doelgericht gewerkt kan worden vanuit het multidisciplinaire team (Combinatie Jeugdzorg, z.j.)

Uit de interviews komt naar voren dat er op de groep gebruik wordt gemaakt van differentiëren. Uit de resultaten komt naar voren dat dit verschillende voor en nadelen heeft. Het is toch belangrijk om te blijven differentiëren in een verticale groep. Uit de probleemanalyse komt naar voren dat het belangrijk is dat alle kinderen uitgedaagd worden om te leren op hun eigen ontwikkelingsniveau (Boot,2011). Als de leeftijden, problematieken en niveaus zo ver uit elkaar liggen is het niet verstandig om kinderen samen onderwijs te bieden in een groep. Als je dit wel doet is het groepsklimaat niet in balans waardoor kinderen moeilijk tot ontwikkeling kunnen komen (Van Engelen, 2010). Door differentiatie kunnen de pedagogisch medewerkers beter omgaan met de verschillen tussen de kinderen (Bouwman, 2013). Ook komt uit de resultaten naar voren dat er nog 2 methodieken ingezet moeten worden om de kinderen adequaat te kunnen begeleiden. Video interactie begeleiding en de methode piramide moeten ingezet worden. Bij video interactie begeleiding gaat het over de interacties tussen de groep. Hierdoor kunnen probleemsituaties geanalyseerd worden waardoor de basiscommunicatie beter wordt (Fukink,2005). De pedagogisch medewerkers moeten hier meer gebruik van maken omdat dit helpend is bij het begeleiden van de kinderen. Ook de methode piramide moet meer ingezet worden. Dit is een methode die helpt om jonge kinderen op een speelse manier te begeleiden in de spraak-taal ontwikkeling. Deze methode ligt in feite klaar maar deze methode moet nog ingezet worden. Deze methode biedt veel structuur en er kan doelgericht mee gewerkt worden (NJI, z.j.). Erg

belangrijk voor een diverse groep als MKD X.

4. Meerdere mogelijkheden buiten de groep op de locatie creëren

Op MKD X zijn er 3 ruimtes tot de beschikking. De groep, een kantoor/therapie ruimte en een kleine speelruimte boven in het gebouw. De speelruimte boven wordt gebruikt tijdens de kringactiviteiten. Uit de interviews komt naar voren dat het zonde is dat deze ruimte zo weinig benut wordt. Door deze ruimte meer te benutten kan er in een drukke groep rust gecreëerd worden. De respondenten geven aan dat het groepsklimaat in de groep niet goed is. Door middel van de groep te verdelen en om vaker boven te werken kan er in de kleine groepjes wel een goed groepsklimaat gecreëerd worden met meer rust en structuur. Uit de probleemanalyse komt naar voren dat het groepsklimaat belangrijk is omdat kinderen dan tot ontwikkeling kunnen komen (Van Engelen, 2010). Het is voor de kinderen ook leuk en fijn om eens in een andere omgeving te spelen.

Er is vanuit MKD X ook sterk een vraag naar een extra ruimte dicht bij de groep of een extra speelplaats. Op de andere locaties zijn deze mogelijkheden er wel en dit wordt als zeer prettig ervaren waardoor kinderen ook beter kunnen ontwikkelen. Op MKD X zou er ook een ruimte moeten komen waar de kinderen heen kunnen als zij een time out nodig hebben. Nu is daar geen plek voor. Er zijn wel andere ruimtes maar deze zijn te ver van de groep. De tussenruimte tussen de groep en het andere lokaal van de kleuters zou een perfecte ruimte hiervoor zijn. Hier zou een plek gecreëerd moeten worden met kussens waarbij kinderen tot rust kunnen komen. De ruimte is direct naast de groep waardoor er geen pedagogisch medewerker perse mee moet met het kind. Om naar de andere ruimtes te gaan is dat wel het geval. De ruimtes liggen redelijk ver van de groep vandaan. Hier kan dus geen time out ruimte gemaakt worden omdat het te ver is en het geeft overlast aan de school. De kinderen op MKD X kunnen erg extreem gedrag laten zien waardoor het niet verstandig is om met kinderen die een time out nodig hebben door te school te wandelen. Dit zorgt voor overlast en is voor de pedagogisch medewerkers ook niet fijn omdat zij de kinderen dan vaak fysiek moeten vasthouden. Wat er nu gebeurt als een kind even een time out heeft is dat het kind op de gang moet zitten. Dit is ook niet ideaal omdat er vaak kinderen van de basisschool op de gang spelen. Zij stellen dan vragen en gaan zich ermee bemoeien en dat is voor de kinderen van het MKD niet fijn. Ook is het op de gang niet veilig omdat de kinderen agressief kunnen zijn waardoor er dingen kapot gaan of er ruzie komt tussen kinderen. Door de tussenruimte tot de beschikking te hebben kan er veel voorkomen worden. De kleuterklas wil deze tussenruimte niet weg doen omdat zij die gebruiken als speelruimte. Dit is ook te begrijpen maar in principe kan deze ruimte ook gedeeld worden door 2. Er kan bijvoorbeeld een muur of wand geplaatst worden waardoor er 2 ruimtes ontstaan. Ook een eigen stuk speelplaats kan de kinderen in de groep goed doen. Nu is het schoolplein erg groot en onoverzichtelijk. De kinderen kunnen niet zelfstandig buiten spelen omdat het veel te gevaarlijk is. Het schoolplein is omringt met lage en open hekken. Door een gedeelte van het schoolplein af te sluiten kunnen de kinderen

individueel naar buiten om te spelen of voor een time out. Het is hierbij belangrijk dat de hekken hoger worden en dat de kinderen niet zomaar van het plein kunnen gaan.

Er wordt door de respondenten aangegeven dat er op MKD X alleen maar meubels staan die kapot of oud zijn. Dit ziet er onverzorgd uit waardoor het ook onrustig is in de groep. Door de meubels te vernieuwen kan er een nieuwe start gemaakt worden en kan er van de groep een rustige plek gecreëerd worden. Een rustige omgeving zorgt ervoor dat kinderen beter tot ontwikkeling kunnen komen.

Hoofdstuk 6 Discussie

In het vorige hoofdstuk is er een conclusie gegeven op de hoofdvraag en zijn aanbevelingen beschreven. In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek vergeleken met de probleemanalyse en wordt er kritisch gekeken naar het onderzoek.

6.1 Betekenis en bruikbaarheid

Uit de probleemanalyse komt naar voren dat er wegens de bezuinigingen op de jeugdzorg MKD X is ontstaan (van Essen, Kramer, van der Velde & van der Windt, 2016). Deze groep is verticaal omdat in deze groep de leeftijden variëren van 2 tot 7 jaar (Zubcevic, 2008). Naast de verschillende leeftijden varieert ook het niveau en de problematiek. Uit de probleemanalyse komt naar voren dat een verticale groep veel vraagt van de organisatie en de pedagogisch medewerkers (Boot, 2011). Uit de resultaten van dit onderzoek komt naar voren dat dit inderdaad het geval is. Het werken op MKD X wordt door de respondenten als zwaar ervaren. Dit komt doordat de behoeftes van de kinderen op MKD X erg veel van elkaar verschillen. Zowel uit de probleemanalyse als uit de resultaten komt naar voren dat er een onderwijsaanbod aangeboden moet worden op het niveau van alle kinderen en dat is lastig voor de pedagogisch medewerkers (Verkuyten, 2006). Uit de conclusie komt daarom ook naar voren dat zij een andere groepssamenstelling nodig hebben om de kinderen beter te kunnen begeleiden. Op de manier zoals het nu gaat is het voor de kinderen en de pedagogisch medewerkers niet te doen. Uit de probleemanalyse komt naar voren dat er gewerkt wordt vanuit een multidisciplinair behandelteam (Combinatie Jeugdzorg, z.j.). Maar uit de conclusie komt naar voren dat dit de laatste jaren steeds minder is geworden. De therapeuten komen vaak alleen nog op aanvraag van de pedagogisch medewerkers voor diagnostiek. Uit de conclusie blijkt ook dat er vanuit de pedagogisch medewerkers vraag is naar meer samenwerking met de therapeuten zodat er meer signalen van de kinderen opgepikt kunnen worden. Uit de probleemanalyse komt naar voren dat er een goed groepsklimaat moet zijn in de groep omdat dit een positieve invloed heeft op de ontwikkeling van de kinderen (Van Engelen, 2010). Uit de conclusie komt naar voren dat het groepsklimaat op MKD X niet goed is. Dit kan een belemmering zijn voor de ontwikkelingen van de kinderen op MKD X. In de probleemanalyse is er ook aandacht voor het aansluiten bij de ontwikkeling van kinderen (van Beemen, 2010). Uit de conclusie komt naar voren dat de pedagogisch medewerkers hier veel mee bezig zijn en dat zij proberen dit echt te doen. Wegens de groepssamenstelling kan dit niet altijd bij alle kinderen maar het wordt wel gedaan op momenten dat de groepsdynamica in balans is.

Dit onderzoek is bruikbaar voor in de praktijk. Er worden aanbevelingen gegeven die helpend kunnen zijn om de ontwikkeling van de kinderen op deze groep beter te kunnen stimuleren. De samenwerking teambreed en met andere locaties kan goed ingezet worden en daar is niet veel voor nodig. Wat lastiger is in dit onderzoek is de beschikking krijgen over de tussenruimte en een eigen speelplaats. Hierover moet eerst een overeenstemming gemaakt worden met de school en de gemeente. Ook een

andere groepssamenstelling creëren op MKD X kan niet zomaar ingezet worden. Dit moet eerst overlegd en goedgekeurd worden door de directie van organisatie X om dit in te kunnen zetten.

6.2 Sterkte en zwakte analyse

De onderzoeker heeft voorafgaand van de interviews een topiclijst ontwikkeld met verschillende thema's die aan bod moesten komen om de betrouwbaarheid van het onderzoek te waarborgen (Boeije, 2014). Door de topiclijst te gebruiken bij de interviews zijn alle onderwerpen aanbod gekomen. De onderzoeker heeft open vragen gesteld waarbij er goed doorgevraagd kon worden. Hierdoor is er meer verdieping in de interviews ontstaan en hierdoor is er meer informatie verzameld (Boeije, 2014). Het hele interview is opgenomen met een recorder wat maakt dat er geen belangrijke informatie verloren is gegaan. Ook zijn de interviews op dezelfde manier gecodeerd. Hierdoor is er geen sprake van toevallige fouten wat maakt dat de betrouwbaarheid gewaarborgd blijft (Boeije, 2014). Wat het onderzoek minder betrouwbaar maakt is dat er respondenten zijn geïnterviewd die niet dagelijks op het MKD aanwezig zijn. Voor deze respondenten wordt het MKD op een andere manier ervaren en zij worden gezien als relatief buitenstaanders vergeleken met de pedagogisch medewerkers. De pedagogisch medewerkers hebben duidelijk een andere ervaring want door hun wordt het werken vooral als heel zwaar en heftig gezien. Er wordt teambreed van alles tegen hun verteld hoe zij de behandeling beter kunnen uitvoeren maar zij staan er uiteindelijk alleen voor wat het voor hun moeilijk maakt.

Bij de interne validiteit is er gekeken naar de waarheid van de bevindingen van dit onderzoek (Boeije, 2014). In dit onderzoek is daadwerkelijk onderzocht wat onderzocht moest worden. Vanaf het begin was het namelijk al duidelijk dat er gekeken moest worden naar wat er nog nodig was om de kinderen adequaat te kunnen begeleiden op MKD X. De resultaten geven duidelijk aan wat er speelt in de groep en welke ondersteuning zij nog nodig hebben. Hieruit zijn concrete en haalbare aanbevelingen uit voort gekomen. Wat het onderzoek ook extra sterk maakt is dat er vanuit organisatie X een verificatie is geweest. In dit onderzoek is er ook gebruik gemaakt van verschillende wetenschappelijke bronnen wat bijdraagt aan de interne validiteit (Boeije, 2014). Dit onderzoek is specifiek gericht op organisatie X wat maakt dat de externe validiteit minder groot is. Het onderzoek kan dus niet gebruikt worden door andere instellingen omdat alles gebaseerd is op organisatie X en de locatie van MKD X. Dit onderzoek is uitgevoerd tegen het einde van 2017. Op dat moment was de groepsdynamica in de groep niet in balans waardoor het werken op MKD X verschillende problemen met zich mee bracht. In 2018 zijn er bepaalde kinderen uitgestroomd wat maakt dat de groepsdynamica vanaf dat moment meer in balans is. Hierdoor zullen de resultaten niet geheel overeenkomen als het onderzoek herhaalt zou worden. Dit komt doordat er dan andere ervaringen en meningen uit de interviews voort zouden komen.

Literatuurlijst

Baarda, B., Bakker, E., Fischer, T., Julsing, M., Peters, V., Velden, T. van der, & Goede, M. de (2013). *Basisboek Kwalitatief Onderzoek. Handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Groningen/ Houten: Noordhoff uitgevers.

Bannink, F. (2005). *De kracht van oplossingsgerichte therapie: een vorm van gedragstherapie*. Geraadpleegd op 8 december 2017, van http://www.fredrikebannink.com/bannink/wp-content/uploads/2011/03/Art_De_kracht_van_oplossingsgerichte_therapie.pdf

Van Beemen, L. (2010). *Ontwikkelingspsychologie*. Houten: Noordhoff Uitgevers B.V.

Boeije, H. (2014). *Analyseren in kwalitatief onderzoek. Denken en doen (2de druk)*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers.

Boot, L. (2011). *Verticale of horizontale groepen - Alle meningen op een rijtje*. Geraadpleegd op 29 oktober 2017, van <http://www.kiddo.net/verticale-of-horizontale-groepen---alle-meningen-op-een-rijtje/1024150>

CJG (z.j.). *Medisch kinderdagverblijf*. Geraadpleegd op 5 oktober 2017, van <https://www.cjgwesterkwartier.nl/baby/opvang/medisch-kinderdagverblijf.html>

Combinatie Jeugdzorg (z.j.). *Over ons. Wie zijn wij?* Geraadpleegd op 7 september 2017, van <https://www.combinatiejeugdzorg.nl/over-ons/>

Combinatie Jeugdzorg (z.j.). *Missie en visie*. Geraadpleegd op 7 september 2017, van <https://www.combinatiejeugdzorg.nl/missie-en-visie/>

Rijksoverheid (z.j.). *Medisch kinderdagverblijf*. Geraadpleegd op 8 september 2017, van https://www.regelhulp.nl/bladeren/_/artikel/medisch-kinderdagverblijf/

Combinatie Jeugdzorg (2016). *Folder-medisch-kleuterdagverblijf*. Geraadpleegd op 7 september 2017, van www.combinatiejeugdzorg.nl

Van Engelen, R. (2010) *Grip op de groep*. Baarn: Bekadidact

van Essen, G., Kramer, S., van der Velde, F., & van der Windt, W. (2015). *Arbeid in zorg en welzijn, jeugdzorg en kinderopvang 2015. Integrerend rapport*. Geraadpleegd op 29 oktober 2017, van https://www.ssfh.nl/fileadmin/Files/documenten/Actueel/2016/AZW_integrerend_rapportCAOP.pdf

Faas, M. (2014). *Hoe het anders kan met de jeugdzorg*. Geraadpleegd op 26 september 2017, van <https://link-springer-com.lib.fontys.nl/article/10.1007%2Fs12451-014-0012-z>

- Flapper, B. C. T., Arts, W. F. M., & Aarsen, R. S. R. (2003). *De kinderarts en diagnostiek van ontwikkelingsachterstand*. Geraadpleegd op 30 november 2017 van, <https://link.springer.com/article/10.1007/BF03061427>
- Fukkink, R. (2005). *Effectonderzoek naar Video Interactie Begeleiding*. Geraadpleegd op 2 januari 2018 van, http://www.sco-kohnstamminstituut.uva.nl/pdf_documenten/VIB%20eindrapport.pdf
- Ghesquière, P. (2009). *Jongeren met leer- of gedragsproblemen*. Leuven: Uitgeverij Acco
- Harder, A., Knorth, E.J. & Zandberg, T. (2006). *Residentiële jeugdzorg in beeld. Een overzichtsstudie naar de doelgroep, werkwijzen en uitkomsten*. Amsterdam, SWP. Geraadpleegd op 22 november 2017, van <http://pdf.swphost.com/swpbook/inhoud/760inhoud.pdf>
- Janssen-Vos, F. (2008). *Basisontwikkeling voor de peuters en de onderbouw*. Assen: Koninklijke van Gorcum. .
- Jongepier, N., Struijk, M., & van der Helm, P. (2010). *Zes uitgangspunten voor een goed pedagogisch klimaat*. Geraadpleegd op 27 december 2017 van, www.nji.nl
- Jongepier, N., & Struijk, M. (2008). *Tijd voor herwaardering van het pedagogisch basisklimaat*. JeugdenCo. Geraadpleegd op 27 december 2017 van, www.nji.nl
- Kingma, J., & Tomic, W. (2009). *Leerpotentieel als graadmeter van de intelligentie*. Geraadpleegd op 20 oktober 2017, van https://www.researchgate.net/profile/Welko_Tomic2/publication/254912776_LEERPOTENTIEEL_ALS_GRAADMETER_VAN_DE_INTELLIGENTIE/links/004635289fb456c828000000/LEERPOTENTIEEL-ALS-GRAADMETER-VAN-DE-INTELLIGENTIE.pdf?origin=publication_list
- Leereveld, S. (2007). *Een medisch kinderdagverblijf*. Geraadpleegd op 1 oktober 2017, van <https://www.talentenportfolio.nl/wp-content/uploads/2014/07/Een-medisch-kinderdagverblijf.pdf>
- Meij, H. (2011). *De basis van opvoeding en ontwikkeling*. Geraadpleegd op 27 november 2017, van <http://nji.nl/nl/Download-NJi/Normale-ontwikkeling-pdftekst.pdf>
- Minnert, A., Spelberg, H.L., & Amsing, H. (2009). *Het pedagogisch quotiënt*. Geraadpleegd op 29 september 2017, van <https://assortiment.bsl.nl/files/70698455-1855-4692-b612-d6bdcde2499e/pedaph.pdf>
- Monks, F.J & Knoers, A.M.P (2015). *Ontwikkelingspsychologie*. Assen: Koninklijke van Gorcum.
- Mulder, M. (2003). *Ontwikkelingen in het competentiedenken en competentiegericht beroepsonderwijs*. Houten: Wolters-Noordhoff.
- Nabuurs, M. (2015). *Basisboek systeemgericht werken*. Amersfoort : ThiemeMeulenhoff

Niemeijer, M.H. (2009). *Ontwikkelingsstoornissen bij kinderen*. Assen: Koninklijke van Gorcum.

NJI. (z.j.). *Transformatie jeugdhulp. Jeugdwet*. Geraadpleegd op 18 september 2017, van <http://www.nji.nl/Jeugdwet>

NJI. (2010). *Flinke bezuinigingen in de jeugdzorg vanaf 2015*. Geraadpleegd op 19 september 2017, van <https://www.nji.nl/nl/2010/Flinke-bezuinigingen-in-de-jeugdzorg-vanaf-2015>

NJI. (z.j.). *Transformatie jeugdhulp ontwikkelingen*. Geraadpleegd op 18 september 2017, van <https://www.nji.nl/Transitie-jeugdzorg-Beleid-Ontwikkelingen>

NJI. (z.j.) *Piramide*. Geraadpleegd op 4 januari 2018 van, <https://www.nji.nl/nl/Databank/Databank-Effectieve-Jeugdinterventies/Erkende-interventies/Piramide.html>

Rijksoverheid. (z.j.). *Jeugdhulp bij gemeenten*. Geraadpleegd op 18 september 2017, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/jeugdhulp/inhoud/jeugdhulp-bij-gemeenten>

Riksen-Walraven, M. (2004). *Pedagogische kwaliteit in de kinderopvang: doelstellingen en kwaliteitscriteria*. De kwaliteit van de Nederlandse kinderopvang (pp. 100-123). Amsterdam: Boom.

Spanjaard, H. & Slot, W. (2015). *Tijden veranderen, ontwikkelingstaken ook*. Geraadpleegd op 25 november 2017 van, <https://link.springer.com/article/10.1007/s12454-015-0029-0>

Verkuyten, M. (2006). *Opgroeien in etnisch-culturele diversiteit*. Universiteit Utrecht: Oratie

Vink (2001). *Interculturaliteit*. Geraadpleegd op 5 november 2017, van https://link.springer.com/chapter/10.1007%2F978-90-313-7308-6_8

Van Yperen, T. (2009). *Veiligheid*. Geraadpleegd op 19 oktober 2017, van <https://link.springer-com.lib.fontys.nl/article/10.1007%2FBF03087521>

Zubcevic, M. (2008). *Pedagogische kwaliteit van horizontale en verticale groepen*. Geraadpleegd op 5 november 2017, van <http://arno.uva.nl/document/129329>

Bijlage 1 topiclijst

Topiclijst

Algemene vragen

Naam:

Geslacht:

Leeftijd:

Functie:

Opleiding:

Jaren werkervaring bij organisatie X:

Introductievragen

Rol op MKD X?

Ervaring met werken op MKD X?

Hoe wordt er op dit moment omgegaan met het begeleiden van de kinderen in de diverse groep?

Ervaring zelf organiserend team?

Behandeling

- Hoe wordt er systeemgericht gewerkt ?
- Hoe wordt er competentiegericht gewerkt ?
- Welke basiscommunicatie is er ?
- Op welke manier worden de uitgangspunten van het pedagogisch werken uitgevoerd?

Professionals MKD X

- Hoe ervaar jij het werken met een multidisciplinair behandelteam?
- Hoe biedt jij emotionele veiligheid aan de kinderen?
- Is er in de groep een goed groepsklimaat?
- Worden er normen en waarden gehanteerd in de groep? En op welke manier?
- Hoe wordt de ontwikkeling gestimuleerd van de kinderen in de groep?
- Naast de groepsdoelen zijn er ook individuele doelen. Hoe wordt hier aan gewerkt?
- Wordt er structuur gebruikt in de groep? Op welke manier?
- Jullie moeten hulpverleningsplannen schrijven en dingen rapporteren over de vorderingen en knelpunten van de kinderen wat is je ervaring hiermee?
- Hoe is de samenwerking met collega's in de groep?
- Worden dingen over de ontwikkeling van de kinderen goed overgedragen aan elkaar?
- Er vind werkoverleg plaats met verschillende andere professionals. Hoe ervaar je dit?

- Er is vaak een stagiaire in de groep? Wat is je ervaring hiermee?
- Hoe ervaar je het contact met ouders?
- Wat vinden ouders ervan dat er zoveel verschil zit in leeftijd en problematiek in de groep?
- Hoe vind je het om een mentor te zijn van een gezin?

Problematieken MKD X

- Hoe gaan jullie om met de verschillen van de kinderen in de groep?
- Wat wordt gedaan als een kind een ontwikkelingsachterstand heeft ?
- Er zijn binnen de groep veel problematieken en er moet dus kennis zijn om hiermee om te moeten gaan. Heb je deze kennis? Hoe ervaar je dat?
- Wordt er tijdens de behandeling gebruik gemaakt van de kinderen sorteren in kleinere groepjes? Op bijvoorbeeld leeftijd of problematiek?
- Wat heeft de diversiteit aan kinderen als effect voor de groep?
- Wat is er nodig om de kinderen zo goed mogelijk te laten ontwikkelen in de diverse groep?

Ontwikkelingstaken

- Weet jij hoe het ontwikkelingsproces van een kind in elkaar steekt? Weet jij op welke leeftijd kinderen bepaalde dingen moeten beheersen? Zoals mijlpalen of ontwikkelingstaken.
- Ben jij in staat om te beoordelen of een kind achterloopt in de ontwikkeling?
- De kinderen in de groep kunnen achterlopen op verschillende gebieden. Zoals in de motorische, sociaal-emotionele, cognitieve, of spraak- en taal ontwikkeling. Hoe wordt hier aan gewerkt in de groep?
- Hoe sluit jij als professional aan bij de ontwikkelingstaken van de kinderen?
- Hoe prikkel je de kinderen om te ontwikkelen?
- Gebruiken jullie interventies/methodieken om de ontwikkeling te stimuleren?

Theorie zone van naaste ontwikkeling Vygotsky

- Is de theorie van de naaste ontwikkeling van Vygotsky bij jou bekend?
- In de interactie tussen pedagogisch medewerker en kinderen kan de ontwikkeling het beste gestimuleerd worden als de pedagogisch medewerker het kind helpt bij een activiteit of hier echt deel bij neemt. Doe jij dit?
- Om kinderen te helpen bij de ontwikkeling is het goed om een les aanbod aan te bieden dat net boven het niveau van het kind ligt. Maken jullie hier in de groep gebruik van?

Persoonlijke ervaringen

- Welke krachten ervaar je met het begeleiden van de kinderen bij de ontwikkelingstaken in deze complexe groep?

- Waar loop je tegenaan in het begeleiden van de kinderen bij de ontwikkelingstaken in deze complexe groep?
- Waar heb jij als professional behoefte aan in deze complexe groep?
- Welke ondersteuning heb jij als professional nog nodig in het begeleiden van de kinderen?
- Zijn er nog vragen?

Bijlage 2 Informed consent contract

Toestemmingsformulier onderzoek

Hoofdvraag:

Wat hebben de professionals van organisatie X op MKD X nodig om adequaat begeleiding te bieden bij de ontwikkelingstaken van de kinderen in de groep?

Verklaring deelnemer:

Hierbij verleen ik toestemming voor deelname aan een interview aan een student van Fontys Hogeschool. Resultaten van het interview worden omgezet in een verslag ten behoeve van een afstudeeronderzoek. Deze gegevens zullen ten allen tijde vertrouwelijk behandeld worden en alle namen worden geanonimiseerd. Ik weet dat ik op elk moment kan beslissen om me uit het onderzoek terug te trekken, zonder opgave van reden.

Naam:

Datum:

E-mail:

Handtekening:

Verklaring onderzoeker:

Ik verklaar hierbij dat ik de deelnemer volledig heb geïnformeerd over het genoemde onderzoek en dat de gegevens anoniem blijven.

Naam:

Datum:

E-mail:

Handtekening:

Bijlage 3 Codeboom

Deelvragen	Thema's	Codes
Huidige situatie	Basisdoelen	Groepsklimaat (++/- - - - - -) Veiligheid (+++++ / - -) Structuur (++++/- - - -) Normen en waarden (+++++)
	Werken in groepsverband	Hulpverleningsplannen (+++/- - - - -) Rapporteren (+++++ / - - - -) Groepsbehandeling (++/ -) Vervolgonderwijs (+++) Nodig voor groep (+++++/-) Flexibel (++ / - -) Duidelijkheid (++++++) Rechten kinderen (+++) Positieve insteek (+++++ / -)
	Individuele begeleiding	Inspelen (+++++)
	Ontwikkelingstaken	Observeren (++) Krachten/belemmeringen kind (+++) Achterlopen ontwikkeling (++) Andere aanpak (+++++ / -) Aansluiten (++++++)
	Zone van de naaste ontwikkeling	Onderwijsaanbod (++++ / -) Overvragen (++/ -) Stimuleren ontwikkeling (+++) Cognitief (+++++) Sociaal-emotioneel (++++++) Sprak-taal (++++++)
		Motorisch (++) Kringactiviteit (++++ / - - -) Ontwikkelingswerkjes (++++++)
		Theorie bekend (- - - - / ++++++) Boven niveau (+++ / - - - -)

		Onder niveau (+++++) Streven van behandeling (++) Gefrustreerd (- - -) Floorplay (+++) Ontwikkelingsvolgsysteem (+)
	Differentiëren	Verschillen in groep (- - - - - / +) 3 groepjes (- - - - / +++) Groepsruimte (++) Andere ruimte (+++/ -) Structureel inzetten (- - -) Niveau kinderen (- - - / ++)
	Interventies en methodes	Interventies (+++++) Methodes (+++++++)
	Samenwerking team	Samenwerking (+++++++) Contact (++++++ / - - -) Stagiaire (+++++++) Werkoverleg (+++) Verschillen tussen functies (- - -)
	Samenwerking ouders	Contact (+++++++) Mentor (+++++) Thuisbegeleiding (++++++) Meedraaien groep (+++) Therapeuten (- / +)
Krachten en belemmeringen	Krachten Professionals	Basishouding (+++) Volgen (+++++) Aansluiten (+++++++) Stimuleren (+++++++) Positieve psychologie (++) Kennis (+++++++) Stagiaire (+++++++) Zorg dragen (+)
	Krachten kinderen	Ontwikkelen (++) Weerbaar (+++)
	Krachten locatie	Basisschool (+++) Vervolgonderwijs (+)

		Oefenen (++) Kleine groep (+)
	Krachten diversiteit in groep	Leren van elkaar (+++++++) Elkaar helpen (++) Werken met diversiteit (++)
	Krachten zelforganiserend team	Uitvoering (+++)
	Krachten multidisciplinair team	Perspectieven (+++++++) Werkoverleg (+++++++)
	Krachten ouders	Intensieve samenwerking (+++++) Systeem centraal (+++++)
	Belemmeringen kinderen	Zware hulpvragen (-) Complexiteit (- - - - -) Last van elkaar (- - - -) Onveilig (- - - - -)
	Belemmeringen begeleiden groep	Behandeling stabiel (- -) Zelfcontrole (-) Aandacht voor iedereen (- - - - -) Groepsbalans (- - - - -) Ontwikkeling verkeerd (- -) Inschatten (- - - -) Differentiëren (- -) Overleven (- -)
	Belemmeringen behandeling	Te kort (-) Waan van de dag (- - - -) Rapporteren (- - - / +)
	Belemmeringen zelforganiserend team	Kaders (- -)
	Belemmeringen multidisciplinair team	Verandering therapie (- - - - -) Signaleren (- -) Bezuiniging (- - -)
	Belemmeringen locatie	Ruimte beperkt (- - - - -) Storend voor school (- - -) Afstand andere ruimtes (- - - -) Onbegrip (-) samenwerking minder (- - - - -)

		-) Vergeten voelen (- -)
	Belemmeringen ouders	Beïnvloeding (++/ - - - -) Behandeling thuis (-)
Ondersteuning	Hulpverleningsplannen/Rapporteren	Aanvullen morecare4 (+++++/ - -) Tijd (+++++/ - - -) Manier van ondersteuning (++) Doelgericht (+) Overdragen (+++) Teambreed (++)
	Aannemen kinderen	Faciliteiten deze locatie (+++++ / - - - -) Kinderen sorteren (+++) Aannemen (+++++) Observeren (++)
	Blijven Signaleren	Gesprekken (+++++) Reflecteren (++) Kritisch (+++) Groepsdynamica (+++++) Ouders (+++) Scholing (+)
	Ruimte	Tussenruimte (+++++) Tuintje (+++) Make over (+) Ruimtes meer benutten (++)
	Begrip organisatie	Uitnodigen directeur (+/-)
	Meer samenwerking andere locaties	Vorbereiding (+) Buitengesloten (- -) Meer contact (+++)
	Therapeuten meedraaien in groep	Therapeut in groep (- / +++++) Handvatten en tips (++)
	Blijven differentiëren	Kleine groepjes (+++++) Niveau (++)

	Methodes	Video interactie begeleiding (+) Piramide (+)
--	----------	--